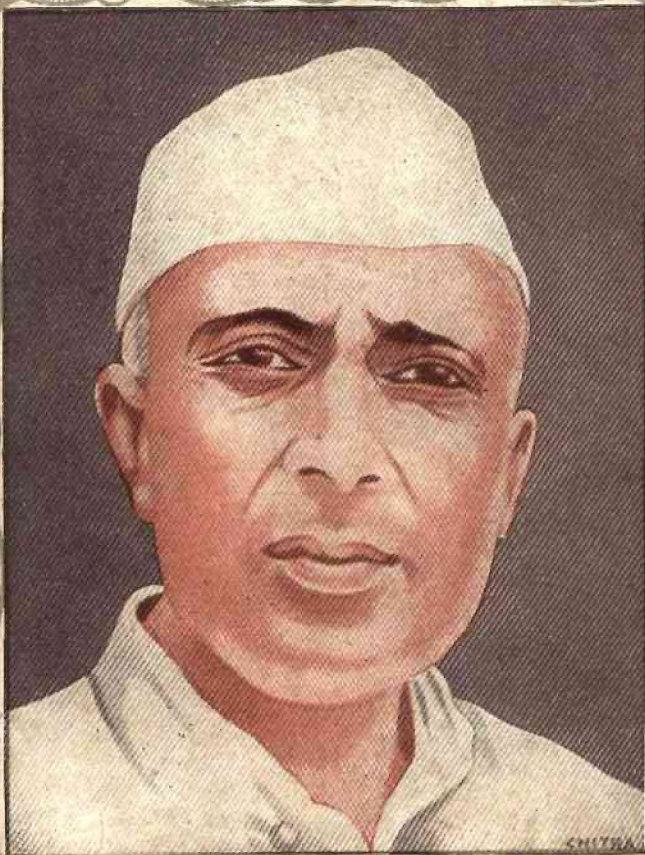

ఆగస్టు
1948

చందమామ

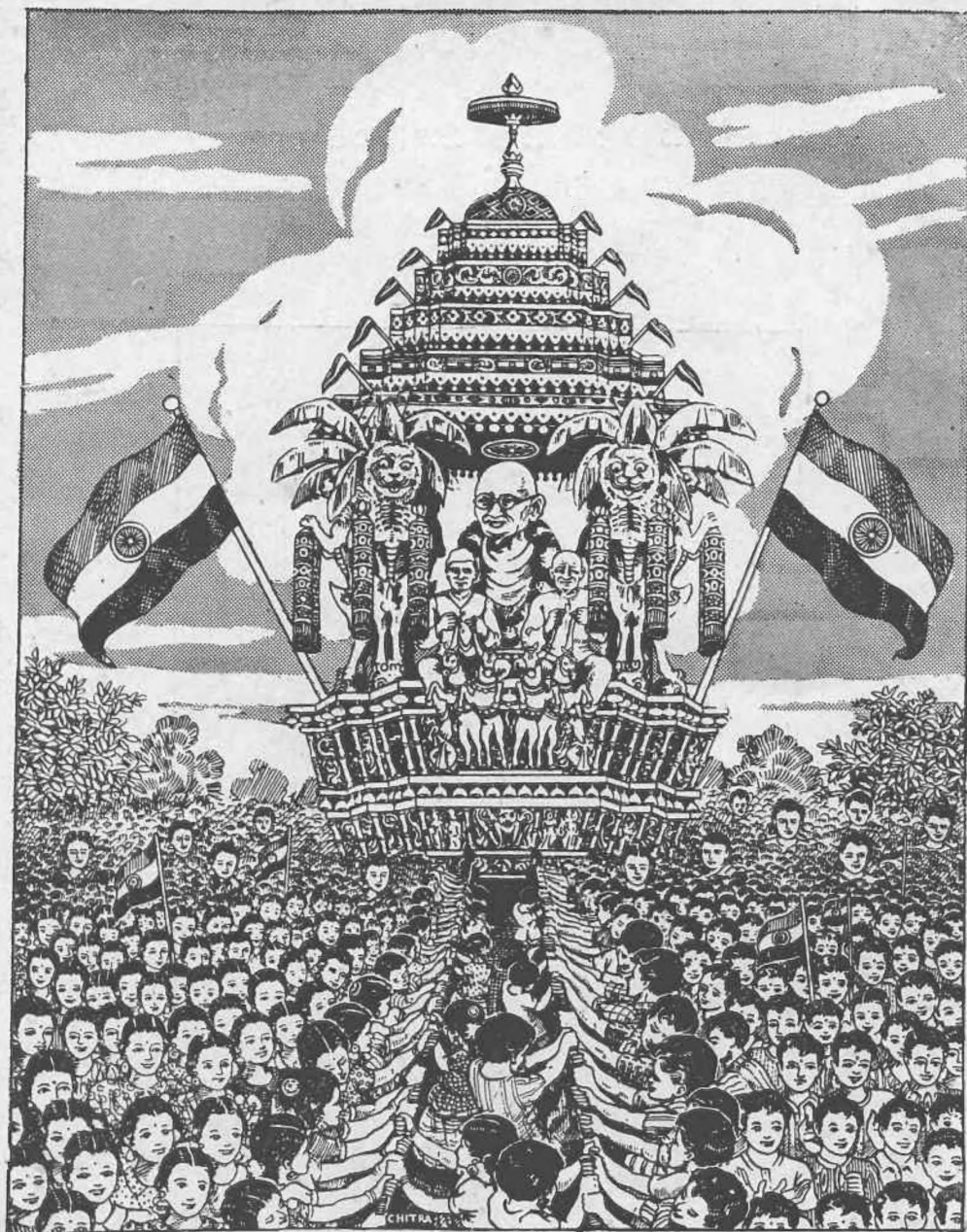
ఖరీదు
0-6-0

పిల్లల కథల మాసపత్రిక

AUGUST

CHANDAMAMA : CHILDREN'S STORY MONTHLY

భూమి నుండి సంపద

ఇ ను ము

ప్రకృతి యొసగిన పదార్థములలో నేలకొంగు, ప్రతి తరువాత ఇనుమే చాల ప్రధానమైనది. కారణ మేమంటే, రైలుఇంజను మొదలు గుండుసూది వరకు మనము ఉపయోగించే వస్తువులన్నిటికి ఇనుమే ఆధారము.

ప్రక్కనున్న పటము ఇనుము దొరకు ప్రధానప్రదేశములను సూచించును. ఇనుము నుండియే ఉక్కు లభించును. పరిశ్రమల నభివృద్ధిచేయుటకు, రోడ్లను, రైలుమార్గములను వేయుటకు, గృహముల నిర్మించుటకు, మనందరకు అవసరమగు వస్తువులను, తయారుచేయుటకు ఇండియాలో ఇనుము, ఉక్కు అవసరము. మన దేశమందలి వీటియొక్క ఉత్పత్తి 30 అక్షల టన్నులు; కాని ఇది ప్రపంచపు ఉత్పత్తిలో 1.9% మాత్రమే.

3000 సంవత్సరముల క్రిందట వేట ఆయుధములు, గృహపరికరములు, వ్యవసాయపు పనిముట్లను తయారు చేయుటకు ఇనుము మొదటిసారి ఉపయోగించబడినది. 24 అడుగుల యెత్తుగల యినుపస్తంభమగు కుతుబ్ మినార్ ఢిల్లీలో 1000 సంవత్సరముల క్రిందట నిర్మించబడినది. దీని పనితనము చాల శ్రేష్ఠమైనది. అందుచే అది ప్రపంచమందలి విచిత్రములలో ఒకటిగా రెక్కించబడినది.

ఇంపెర్షియల్ వద్దనున్న శాతా ఐరన్ & స్టీల్ కంపెనీ, ఇండియాలో ఉక్కు తయారుచేయు ప్రధాన కర్మాగారము. నేడు ఇది ప్రపంచమందలి పెద్ద కర్మాగారములలో నొకటిగా పరిగణింపబడినది. ఈపరిశ్రమ ననుసరించి అనేకఉపపరిశ్రమలు ఇంపెర్షియల్ వద్ద బయలుదేరినవి. ఉదా: కిరసనాయిలు మొదలు సిగరెట్లు, బిస్కెట్లు వరకూ రవాణాచేయుటకు డబ్బాలు చేయుట; అన్నిరకాల తీగెతయార్లు, మేకలు, వ్యవసాయపు పనిముట్లు; ఇవేగాక రైలు ఇంజన్ల తయారుకూడా.

మరుసటి సంచికలో మరియొకదానికై వేచియుండుడు. ఈ వరుసను మీ టాంకో ఫ్లైస్ పుస్తకంలో పొగు చేయుడు.

ప్రకటనదారులు : హమాం & 501 నబ్బులను తయారు చేయు

ది తాతా ఆయిల్ మిల్స్ కంపెనీ లిమిటెడ్

JAMES POMADE

జే మ్స్
పొమేడ్

★

ముఖానికి
చల్లదనమును
కలిగించి,
సౌందర్యమును
వృద్ధిచేయును.

డోంగ్రే గారి
బాలామృతం

బలహీనమైన బిడ్డలకు పుష్టియున్ను, పండ్లు
మొలిచేటప్పుడు అయ్యే విరోచనములు
నిలిపి, బలమును, ఆరోగ్యము నిచ్చును.

K. T. Dongre & Co. BOMBAY-4

ఏజింట్లు కావాలి

★

“చందమామ”కు ప్రతి పూరా చిన్న చిన్న
ఏజింట్లు కావాలి. మీరు ఏజింటయి కొద్ది
కాపీలు కూడా తెప్పించుకోవచ్చును. మీరు
ప్రతినెలా 2-0-0 పంపుతూ వుంటే మీకు
7 కాపీలు పంపుతాము. ఈ పద్ధతిన మీకు
ప్రతినెలా 0-10-0 లాభం వుంటుంది.
పూర్తి వివరాలకు మాకు వ్రాయండి.

చందమామ ఆఫీసు,

పోస్టుబాక్సు నెం. 1686, మద్రాసు-1.

మూడుకోట్ల ఆంధ్రులకు మూడు ఉత్తమ పత్రికలు

నేడే చందాదారులుకండి!

చందమామ
పిల్లలకు

సాలుచందా 5-0-0

రెండేండ్లకు 9-0-0

సాలుచందా 3-0-0

రెండేండ్లకు 5-0-0

యు య
యువ విద్యార్థులకు

ఆంధ్రభూతి
పెద్దలకు

సాలుచందా 5-8-0

రెండేండ్లకు 10-0-0

ఆఫీసు

పోస్టు బాక్సు నెం. 1686 :: మద్రాసు-1

చందమామ

ఈ సంచికలో యివి
చదువుకోండి

విషయము	పేజి
తెలివి తక్కువ పులి	7
ఎలుక చిక్కిందా ?	10
పితృ ప్రేమ	13
కప్పరాజు	17
వర్ణమానుని విదేశ	
యాత్రలు	20
గడుసువాడు	28
మూడు బొమ్మలు	31
పెద్ద దిక్కు	37
దొంగ సన్యాసి	41
కలిమి-లేమి	45

ఇవన్నీగాక చిక్కుచదరాలు,
ముగ్గులు, చిక్కుబొమ్మలు,
పాడుపు పద్యాలు, పజిలు,
ఇంకా, ఇంకా ఎన్నో వున్నై.

చందమామ ఆఫీసు
పోస్టుబాక్సు నెంబరు . 1686
మద్రాసు . 1.

అరోగ్యానికి, రుచికరానికి

పూజలకు, వివాహాలకు

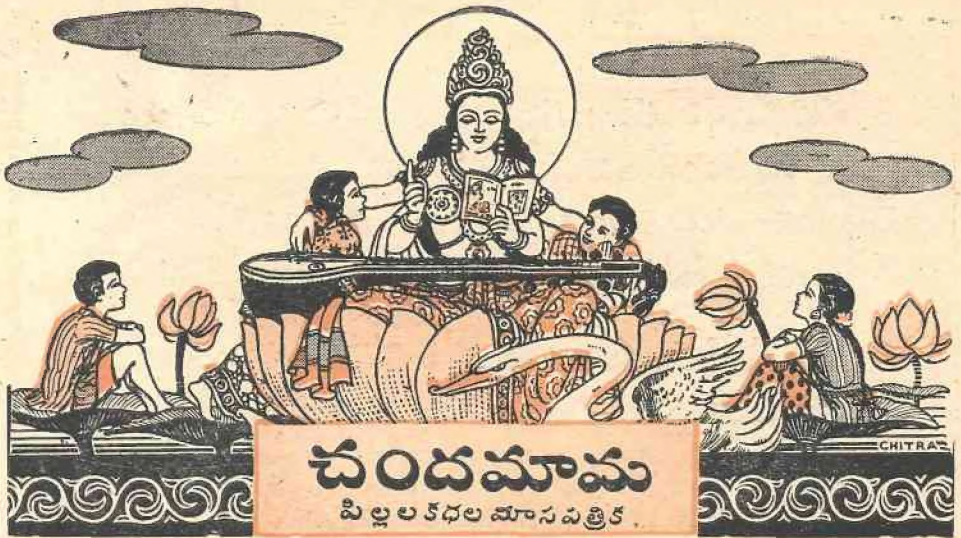
గడియారం మార్కు

కర్పూరము

ఉపయోగించండి.

గోపాలజీ హిందూ కళా
శా. గోవిందప్ప నాయక బి.డి.మద్రాసు

సంపుటి 3

ఆగస్టు 1948

సంచిక 2

పెద్ద పండుగ

పాపలూ! మనకు ఎన్నో పండుగ లున్నై. సంవత్సరాది, సంక్రాంతి, దసరా, దీపావళి, శివరాత్రి కిస్మనూ, రంజానూ మొదలైనవి. కాని, ఇవి మన దేశంలోని ప్రజలందరికీ పండుగలు కావు. కొన్ని మతాలవారికీ, కొన్ని జాతులవారికీ మాత్రమే పండుగలు. అయితే, మన దేశంలో ఉండే అన్ని మతాలవారూ, జాతులవారూ కలిసి చేసుకునే పండుగ ఒకటైనా లేదా? అంటారేమో! ఉంది. అదే మన స్వాతంత్ర్యదినం! మన పెద్ద పండుగ!

క్రిందటి సంవత్సరం ఆగస్టు 15 వ తేదీన మనం స్వతంత్రుల మైనాము. అనాడు దేశమంతటా పెద్ద ఉత్సవాలు చేసుకున్నాము. తిరిగి ఆగస్టు 15 వ తేదీ రాబోతున్నది. మళ్ళీ అనాడు బ్రహ్మాండమైన ఉత్సవాలు చేసుకుంటాము.

అయితే, మీరీ పండుగ ఉత్సాహంలో వెనుక మీ పెద్దలు పడ్డ కష్టాలమాట మరిచిపోతారేమో! అది సహజం కూడా. కాని, మీ రొక్కమాటు మీ నాన్ననైనా, తాతయ్యనైనా అడిగి చూడండి. వారు చెప్పతారు, తాము పడ్డ కష్టాలు.

పాపాయిలూ ! మనం ఈ పండుగ సందర్భంలో మన స్వాతంత్ర్యంకోసం ప్రాణాలుధారవోసిన లోకమాన్య తిలక్, మహాత్మా గాంధీ మొదలైన వారి దివ్యనామాలు స్మరించుకోవాలి. వారు మన దేశానికిచేసిన సేవలో నూరో వంతైనా మనం చేయాలని సంకల్పించుకోవాలి. అప్పుడే మనం నిజంగా భారతీయుల మనిపించుకుంటాము.

ఈ నాడు మనం స్వతంత్రులం. మనది స్వతంత్ర ప్రభుత్వం. మన ప్రభుత్వాన్ని నడుపుతున్నది ప్రధాని పండిత జవహర్ లాల్ నెహ్రూ. ఉపప్రధాని సర్దార్ వల్లభ భాయి పటేల్. వీరిద్దరి సారధ్యంక్రింద మనప్రభుత్వరథం కదిలిపోతున్నది. ఆ రథాన్ని మనమందరం కలిసిలాగాలి. మనం తలావొకదోవకు లాగితే వారు రథాన్ని సరిగా నడప లేరు ! రండి. మన మందరం కలిసి ఒకేమార్గాన లాగుదాం.

అనగా అనగా ఒక పూరు. ఆ పూర్లో ఒక రైతు వున్నాడు. అతను ఒకరోజున తన ఎద్దులను తోలుకుపోయి పొలము దున్ను కొంటూ వుండగా ఒక పులివచ్చి, అతన్ని మర్యాదచేసి “అంతా క్షేమమా?” అని కుశల ప్రశ్నల వేసింది.

ఆరైతు దైవకృపపల్ల తను క్షేమమేనని చెప్పాడు. పులి మళ్ళీ యిలాఅంది: “నీవు క్షేమంగావున్నందుకు నాకుచాలాసంతోషం. ఇప్పుడు నీ రెండు ఎద్దులను తినమని దేవుడు నన్ను పంపాడు. దేవుడు ఎలా చెబితే అలా నీవుచేస్తావుగనక, నీ ఎద్దులను రెంటిని విప్పి నాకు ఆ హారంగా యివ్వు.”

పులి యిలా అనేసరికి కాపుకు తగని భయమేసింది. ఏమి చెయ్యటమా అని ఆలోచించసాగాడు. అలా ఆలోచించగా కాపుకుఒకఆలోచనతట్టింది. “పులిమామా!

నీవు చెప్పింది ఏమాత్రమూ న్యాయం కాదు. ఏ దేవుడైతే నిన్ను నా ఎద్దులను తినమని పంపా డంటున్నావో ఆ దేవుడే నన్ను ఈ ఎద్దుల సహాయంతో భూమిని దున్నుకుని జీవించమన్నాడు. కనుక నువ్వు నీ ఆహారంకోసం యింకెక్కడైనా ప్రయత్నించు” అన్నాడు.

కాని పులి అందుకు ఒప్పుకోలేదు. “అదేమీ వీలుపడదు. అట్టే ఆలస్యం చెయ్యక వెంటనే ఎద్దుల్ని విప్పి నా ముందర పెట్టు. లేకపోతే నేనే వాటి పని పడతాను” అని డబాయించింది.

కాపు మళ్ళీ ఆలోచనలో పడ్డాడు, ఈ పులి బాధ ఎలా తప్పించుకోటమా అని. చటుక్కున ఒక ఉపాయం తోచింది. “పులి మామా! నీకు ఆకలితీరటమే కదా కావలసింది. ఇంటిదగ్గర నాకో మాంఛి బలిసిన

భార్యతో జరిగిన సంగతంతా చెప్పి, తను ఆవుని పులికి ఆహారంగా యిస్తానని చెప్పి వచ్చిన సంగతి కూడా చెప్పాడు. అంతా విని కాపువాని భార్య మండిపడింది. “చాలు చాల్లే. మహా తెలివైన పని చేసుకోచ్చావ్. ఆవుని యిచ్చివేస్తే పిల్లలకు పాలెక్కడినిం చి వస్తయ్యనుకొన్నావ్? అదీకాక, నాకు పరమాన్నమంటే ఎంతో యిష్టం. పాలు లేకపోతే నాకు పరమాన్నమెలా వస్తుంది? అందుకని, ఆవుని యివ్వటానికి ఏమాత్రమూ ఏలేదు. కావలిస్తే నీ ఎద్దుల్ని యిచ్చుకో” అని మొండికేసింది.

అవుంది. కాసేపు ఆగావంటే నేను ఇంటికి వెళ్లి ఆ ఆవుని తెచ్చి నీకు యిస్తాను. ఎద్దుల్ని మాత్రం వదలిపెట్టు. ఎద్దులు లేకపోతే నాకు బ్రతుకేలేదు” అన్నాడు.

పులికి మాత్రం ఎద్దులే కావాలని లేదుగా. దానికల్లా తన కడుపు ఎలాగైనా నిండితే చాలు. అందుచేత “సరే, అలాగే లేవయ్యా, అయితే త్వరగాపోయి నీ ఆవుని తోలుకురా” అంది.

ఇప్పటికి ఈ గండం గడిచిందిగదా అని కాపు ఇంటిదోప పట్టాడు. ఇంటికిచేరుకుని,

“ఓసి వెట్టిదానా! మనం ప్రాణాలు నిలుపుకోవాలంటే అన్నం కావాలిగాని, పరమాన్నం లేకపోతే చచ్చిపోతామా. అన్నం కావాలంటే ధాన్యం కావాలి. ధాన్యంకోసం పొలం దున్ని పండించాలి. పొలం దున్నటానికి ఎడ్డు కావాలి. కనక ఎడ్లని యిచ్చుకుంటే మనం పస్తులుండాల్సిందే. కాబట్టి ఆవుని యిచ్చుకుని ఈ ఆపద నించి తప్పించుకుందాం. లేదా, నీ కింకేమైనా యింతకంటే మంచి

చందమామ

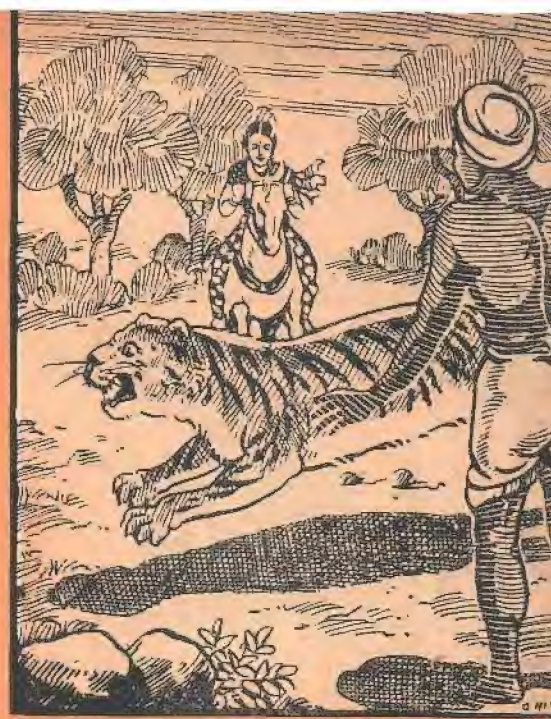

అలోచన తోస్తే చెప్పు, అలా చేస్తాను” అన్నాడు కాపు.

కాపుభార్య కా సేపు ఆలోచించింది. మెరుపులా ఆమెకి ఒక చక్కటి ఉపాయం తోచింది. “సరే, నాకో మాంచి ఉపాయం తట్టింది. దానివల్ల మనం, ఎదుల్ని వదులుకో అక్కర్లేదు, అవునీ వదులుకో అక్కర్లేదు. నువ్వు యిప్పుడే పులి దగ్గరికి పోయి ‘అవుని నా భార్య తీసుకుని వస్తాంది’ అని చెప్పు” అని కాపుని పులి దగ్గరికి పంపింది.

సరే నని కాపు పులి దగ్గరికి వచ్చి, “ఇంటికి వెళ్లి అన్నీ ఏర్పాటు చేసివచ్చాను. నా భార్య అవుకి పూజ చేసి యిప్పుడే తెస్తుంది. కొంచెం ఆగు” అని చెప్పాడు. సరేనంది పులి.

ఇంతలో కాపుభార్య, చీర బిగించి కట్టి ఒక గుట్టం మీద ఎక్కి అక్కడకు వచ్చింది. వస్తూనే, పులివైపు చూస్తూ, “అబ్బా! ఇందాకటినించి వెతుకుతున్నాను, మూడోపులి ఎక్కడ దొరుకుతుందా అని. నా అదృష్టం కొద్దీ, ఈ పులి దొరికింది. ఇవాల్టికి నాకు ఈపులితో పూర్తిగా కడుపు నిండుతుంది” అని బిగిరిగా అంది.

ఈ మాటలు చెవినిబడగానే పులి వెనక్కుతిరిగి చూడకుండా ఒకటే పరుగు లంకించుకుంది. కాపు తన భార్య పన్నిన యుక్తికి సంతోషించాడు. మళ్ళీ పులి ఆ చాయలకి రానేలేదు. కాపు తన ఎద్దులతో మామూలుగా పాలందున్ని పంటపండించు కుంటున్నాడు. కాపు భార్య, పిల్లలు అవు పాలతో ప్రతిరోజూ పరమాన్నం ఒండు కుని తృప్తిగా తింటూన్నారు.

అంతటితో కథ కంచి కెళ్లింది. కలం జేబు కెళ్లింది.

ఎలుక

ప్రొద్దు గ్రుంకే టప్పు
దెద్దంత నక్క
ద్రాక్ష పందిరి క్రింద
తారాడుతుంది.

ఎగిరింది పండ్ల కొఱ
కిందె దొంగింది
తొంటి నీడుచుకొంటు
త్రోవ పట్టింది.

బాటలో పిల్లెదురు
పడి యిట్టులంది :
“నక్కబావా ! కాలు
చిక్కబట్టిందా ?
పరువెత్తి రాళ్లలో
విరుగబడ్డావా ?”

నక్క : “పరువెత్త లేదోయి
విరుగబడలేదు
ఈపాడు పందిట్లో
ఎలుక గఱచింది.”

పిల్లి : “ఏదేది చూపింపు
మెవ్వరను కొందా ?
దొక్కచీలిచి దాన్ని
దోలు కట్టిస్తా.”

నక్క : “అది గదిగొ ? కూర్చున్న
దని కొంటెనక్క
విత్తు ముదిరిన ద్రాక్ష
గుత్తి చూపింది.

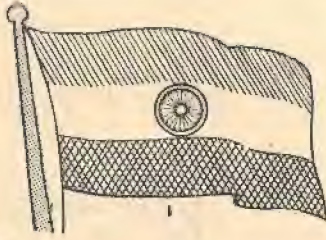

చిక్కిందా?

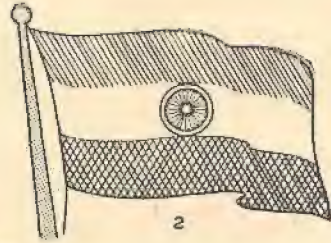
పంది రెగటాకింది
బావురుం బిల్లి
గుత్తి గాలిస్తూనే
కొన కిట్టు లంది.
“ఎలుక కన్నడ కున్న
దేమోయి? బావ?”

నక్క: “కనపడుతుందిలే
గాలింపవోయి!”
అంటు రాలినపండ్ల
నప్పళిస్తుంది.
ఎలుక చిక్కక పిల్లి
ఎగరొప్పు తుంటే,
నక్క లోలోపల
నవ్వి యిట్లంది.
“చీలికాడా? ఎలుక
చిక్కెనా? లేదా?
ఊపూపు, మదిగో తో
కూపుతుంటేను”
జంగు బిల్లింకా హు
షారు చేసింది
పండ్లన్ని దిని నక్క
బాట పట్టింది.
ఉబ్బు లింగళ్లను
ఉబకెసి యిట్టె
కొంప లాటిపి కడుపు
నింపు కొంటారు.

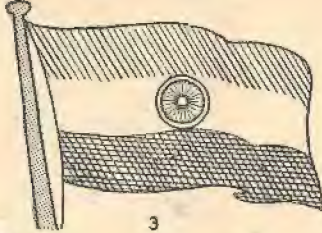

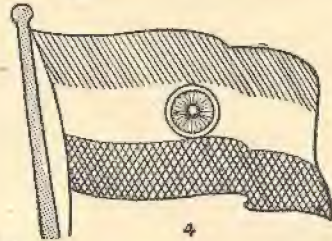
1

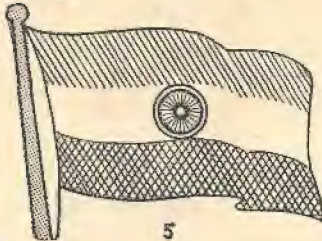
2

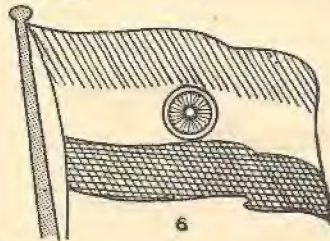
3

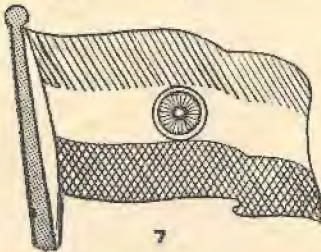
4

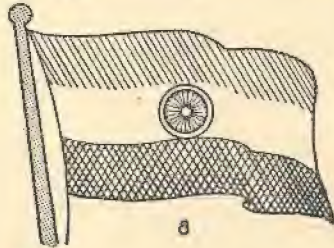
5

6

7

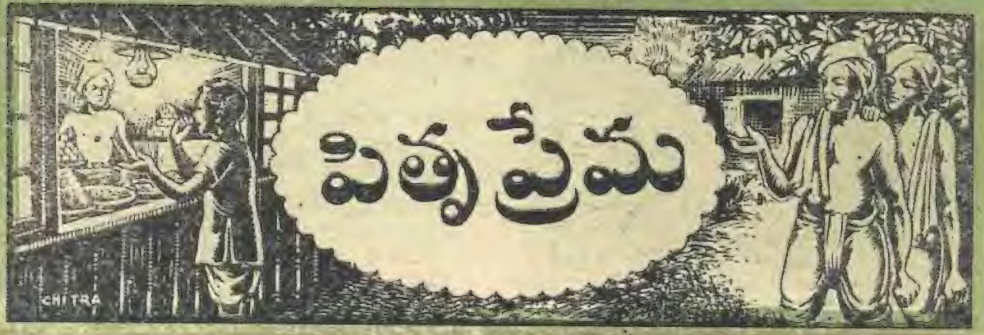

8

అబ్బాయిలూ, అమ్మాయిలూ!

పైన చూశారూ, మన స్వతంత్రజెండాలు తొమ్మిది ఉన్నాయి. ఆ తొమ్మిది చూడటానికి ఒకేమోస్తరుగా వున్నట్లు కనిపిస్తున్నాయికదూ. కాని అలా లేవు. తొమ్మిదింటల్లో ఏడు జెండాలు ఒకమోస్తరువి, మిగతా రెండు ఒకమోస్తరువి. ఆ రెండు జెండాలు ఏవో కనుక్కోండి. మీరు కనుక్కోలేకపోతే జవాబుకు చివరి పేజీలలో చూడండి.

కానొక పూళ్లో ఒక పోహుకారు పుండేవాడు. అతని పేరు ధర్మబుద్ధి. పేరుకు తగ్గట్టుగానే అతను ధర్మగుణాలు కలిగి, దైవభక్తితో నడుచుకునేవాడు. అబద్ధమాడిగానీ, ఒకరిని ఒకమాట అనిగానీ, ఒకరికి ఒక హాని తలపెట్టగానీ ఎరగడు. అతని మంచిగుణాలకు అపూర్ణోవాళ్ళంతా అతన్ని మెచ్చుకొనేవారు.

ఇలాంటి మన ధర్మబుద్ధికి లేకలేక ఒక పుత్రుడు కలిగాడు. అతనికి నారాయణుడని పేరు పెట్టాడు. తండ్రి ఎంత మంచివాడో నారాయణుడు అంత చెడ్డవాడుగా తయారయ్యాడు. ఒక ఏడు కొక ఏడు పై బడ్డకొద్దీ నారాయణుడు చెడ్డఅలవాట్లు అలవరచుకో సాగాడు. దుర్మార్గుల స్నేహం చేయసాగాడు. లేకలేక పుట్టటంచేత ధర్మబుద్ధి కొడుకుని ఏమీ అనేవాడు కాదు.

ఏదో చిన్నతనంవల్ల అలా చేస్తున్నాడని చూసి చూడనట్టు పాతుండేవాడు.

నారాయణుని పెరిగి పెద్దవాడైనకొద్దీ మరింత చెడుత్రోవల్ని నడవసాగాడేగాని మంచి మార్గాన పడలేదు. ధనవంతుడి బిడ్డ కనుక నారాయణుడు దగ్గర ఎప్పుడూ డబ్బు వుంటు వుండేది. ఇది చూచిన స్నేహితులు నారాయణుని స్నేహంకోసం మూగేవారు. అతను వారి మాయలో పడి వారు అడించి నట్టల్లా అడుతూ, తండ్రి మాట లేక్క చెయ్యకుండా తిరిగేవాడు. జూదంమొదలైన చెడ్డ అలవాట్లు చేసుకున్నాడు. క్రమేణా నారాయణుని ఆరోగ్యం క్షీణించసాగింది.

ఇంతవరకూ తనకొడుకు ఎన్ని దుర్గుణాలు నేర్చుకున్నా ధర్మబుద్ధి, పుత్రప్రేమచేత, ఏమీ అనకుండా చూస్తూ సహించి పూరుకున్నాడు. కాని యిప్పుడు తన కొడుకు ఆరోగ్యమే పాడవుతున్నదని

గ్రహించగానే ధర్మబుద్ధికి వూరుకో బుద్ధి పుట్టలేదు. వంటరిగాపిలిచి కొడుక్కి ఎన్నో విధాల మంచిమాటలతో నచ్చ చెప్పి చూశాడు. ఉహు, లాభంలేక పోయింది. తిట్టాడు, భయపెట్టాడు; కాని నారాయణ వాటిని కూడా లెక్కచేయలేదు. అరోజు మొదలు నారాయణకి డబ్బు అందకుండా కట్టుదిట్టంమాత్రం చేశాడు, తండ్రి.

ఎప్పుడైతే నారాయణదగ్గర డబ్బు నన్న గిలిందో అంతవరకూ వెంట వుంటున్న స్నేహితులు ఒక్క రొక్కరే జూరుకో సాగారు. అఖిరికి నారాయణ ఒంటరివాడైనాడు. ఇంట్లో తండ్రి కూడా చివాట్లు

పెట్టటం ఎక్కువ కాసాగింది. నారాయణకి ఆ పూట్లో వుండ బుద్ధిపుట్టలేదు. ఒకనాటి రాత్రి ఎవరితోటీ చెప్పకుండా నారాయణ యిల్లువదిలి బయలుదేరాడు.

తెల్లవారి లేచి చూచేసరికి కొడుకులేదు. ధర్మబుద్ధి చాల విచారింపాడు. కన్న మరులు పొమ్మంటే పోతుందా? పైగా తన వంశం నిలబెట్టటానికిగాను అతడెక్కడే కొడుకు. ధర్మబుద్ధి వెంటనే తన నౌకర్లని పిలిచి "నారాయణ తెల్లవారే సరికి ఎటో పరారైపోయాడు. మీరు వాడికి తెలియకుండా వాడి వెంట వెంటనే పోతూ వాడికి కావలసిన తిండి, తిప్పలూ, ఇతర సౌకర్యాలు అమరుస్తూ ఉండండి" అని చెప్పి పంపాడు. నౌకర్లు వెంటనే నారాయణని వెతుక్కుంటూ బయలుదేరారు.

నారాయణ, తను ఎక్కడికి పోవాలో, ఏమి చెయ్యాలో అలోచించుకొని బయలుదేరలేదు. అరోజు ఉదయం మొదలు సాయంత్రం వరకూ తిరిగి, తిరిగి చివరికి సాయంత్రానికి ఒకవూరు చేరుకున్నాడు. అకలి దహించుకుపోతుంది. చేతులో రాగి దమ్మిడి కూడా లేదు.

అలా పోతూ వుండగా ఒక మితాయి దుకాణం కనిపించింది. ఈ దుకాణం

ఎవరిదో కాదు. ధర్మబుద్ధి పంపిన నౌకర్లే నారాయణకంటే ముందక్కడికి చేరుకుని, నారాయణకు తిండి ఆవి సమకూర్చటానికి దుకాణం పెట్టుకు కూర్చున్నారు.

నారాయణ దుకాణం దగ్గిరికి వెళ్లాడు. "బాబూ, చాల దూరంనించి వస్తున్నాను. అకలి వేస్తోంది. ఏమైనా కొనుక్క తిండా మంటే నా దగ్గిర డబ్బు లేదు. నా మీద దయ తలచి ఏమైనా తింటానికి పెడితే మీ పేరు చెప్పుకుంటాను" అన్నాడు.

నారాయణ ఈ విధంగా అడగటమే తడవుగా నౌకర్లు అతనికి కాపలసినన్ని ఫలహారములు పెట్టి, ఇంకా మిగత సాకర్యాలు ఏర్పాటుచేసి ఆ రాత్రికి అక్కడే పడుకొటానికి చేటు యిచ్చారు.

తెల్లవారింది. నారాయణ ఆ దుకాణద్వార సహాయానికి ఎంతో కృతజ్ఞత చూపి మళ్లీ తన దోవన బయలుదేరి పోసాగాడు.

మధ్యాహ్న మయేసరికి నారాయణ ఒక ఏరు దగ్గిరికి చేరుకున్నాడు. ఏరు నిండుగా ప్రవహిస్తోంది. అవతలిగట్టుకు చేరటం ఎలాగా అని ఆలోచిస్తున్నాడు నారాయణ. ఇంతలో ఆ పడవ అబ్బాయి వచ్చి "రా, అబ్బాయి. అవతలిగట్టుకు చేరుస్తాం" అన్నాడు. ఈ పడవవాళ్ళు ఎవరో కాదు. ధర్మబుద్ధి నౌకర్లే.

"నేను మీ కేమీ డబ్బు యిచ్చుకో లేనే" అన్నాడు నారాయణ దీనంగా.

"పరవాలేదు. నిన్ను పూరికెనే తీసుకు పోతాము" అని పడవవాళ్ళు నారాయణని ఏరు చాటించారు. నారాయణ మళ్లీ నడక సాగించాడు.

సాయంకాలానికి నారాయణ ఒక పెద్ద కొండదగ్గిరికి చేరాడు. కొండకి ఆ ప్రక్కని ఒక పూరుంది. నారాయణకి కడుపులో కాలుతోంది. ఎలాగైనా కష్టపడి ఆ ప్రక్క పూరు చేరగలిగితే యింత తినటానికి దొరుకుతుందేమోనని నారాయణ కొండ

ఎక్కసాగాడు. కాళ్లు నెప్పలుపుట్టసాగాయి. పైగా రోజల్లా తిండి, నిళ్లులేవాయె! ఎలాగా భగవంతుడా అని నారాయణ దిక్కులు చూడసాగాడు.

ఇంతలో ధర్మబుద్ధి నౌకర్లు ఒకమేనాతో అక్కడికి ప్రత్యక్షమైనారు. నారాయణ అడగకుండానే, "దీంట్లో కూర్చోబిడ్డాయి నిన్ను కొండఆవతలికి చేరుస్తాం" అన్నారు. నారాయణకి ఎంతో సంతోషం కలిగింది. వెంటనే మేనాలో ఎక్కి కొండ దాటాడు.

ఈలాగే నారాయణ ఎన్నో కష్టాలు ఎదుర్కొనవలసి రావటం, ధర్మబుద్ధి నౌకర్లు అతన్ని ఆ కష్టాలనించి తప్పించి రక్షించటం జరుగుతోంది. అఖిరికి ఒక రోజున నారాయణకి అనుమానం కలిగింది. ఈ సందేహం కలగగానే నారాయణ ఒక రోజు తనకు సహాయంచెయ్య వచ్చినవారిని అడిగాడు. "మీ రెవరు? నా కెందు కిలా సహాయం చేస్తున్నారు?" అని.

అప్పుడు వాళ్లు జరిగినదంతా చెప్పారు. అంతా విని నారాయణ చాల ఆశ్చర్య పోయాడు. తను ఎంత చెడుగా ప్రవర్తించినా, చివరికి ఇల్లు వదిలి పచ్చెనినా తన తండ్రిమాత్రం తననుఖం, క్షేమంకోరేకదా ఇలా సేవకుల్ని పంపి తనకు సహాయం చేయించాడు. అలాంటి తండ్రిమాట లక్ష్య పెట్టక పోవటం తన బుద్ధి తక్కువే నని గ్రహించాడు. వెంటనే సేవకులతోయింటికి తిరిగి వచ్చి తండ్రి పాదాల ముందు వాలి తననిక్షమించమనీ, ఇకముందు బుద్ధిగలిగి బ్రతుకుతాననీ ఏడ్చాడు.

ఇప్పటికైనా తన కొడుకు మంచి మార్గానికి వచ్చాడని ధర్మబుద్ధి ఎంతో సంతోషించాడు. తన వంశమర్యాద నిలబెట్టటానికి తనకుగల్గిన ఒక్కగా నొక్క కొడుకును తను నిలుపుకోగలిగినందుకు ఎంతో గర్వించాడు. అనాటినించీ తండ్రికొడుకులు సుఖంగా కాలం వెళ్లబుచ్చ సాగారు.

అనం గనంగా పూర్వం ఒక పట్టణాన్ని మంచి తెలివితేటలు గల రాజు పరిపాలిస్తుండేవాడు. పాపం! ఆయనకు పిల్లలు లేరు. ఆ పట్టపురాణి చేయని ప్రతములేదు, పట్టనినోము లేదు. కాని ఏంలాభం! ఎన్నిచేసినా పాపాయిాలు పుట్టలేదు. పిల్లలేని దిగులుతో రాజు, రాణి కృశించి పోతున్నారు.

ఒకరోజున రాణిగారు, చెలికత్తెలు కలిసి, వాళ్ళ తోటలో వున్న కొనేరులో స్నానం చేస్తున్నారు. అప్పుడు బంగారంలా మెరుస్తున్న ఒక పెద్దకప్ప కనుపించింది. అది పచ్చగ ధగ ధగ మెరుస్తూ నీళ్ళల్లో తేలుతూ - ముణుగుతూ, ఎగురుతున్నది. రాణిగారు చాలసేపు ఆ కప్పను చూచి తనలో యీ విధంగా అనుకున్నది.

“అహ! ఆ కప్ప ఎంత చక్కగావుంది! నాకు అడవిల్ల పుడితే ఈ కప్పకిచ్చి పెండ్లి చేస్తునుగదా!” అని. రాణి యిలా అనేసరికి కప్ప బెక బెక అరుస్తూ తనకొక్క నెరవేరినట్లు అదొక రకంగా రాణిగారి వైపు కాస్తేవుచూచి, బుడింగుమని ముణిగింది. రాణిగారికి శరీరం పులకరించి నట్లయింది.

ఇది జరిగినమరుసటినెలకే రాణిగారు గర్భవతి అయింది. ఈ సంగతి వినగానే రాజుగారు, ఆయన పరివారం - ప్రజలు అంతా సంతోషంగా పండుగ చేసుకున్నారు. తొమ్మిది మాసములు సంతోషంగా గడిపి రాణి అందాల భరణివంటి చక్కని అడశిశువును కన్నది. రాజుగారి సంతోషం ఇక చెప్ప శక్యం కాకుండా వుంది. ప్రజలంతా అనందోత్సవాలతో మునిగి తేలు

తున్నారు. పదవరోజున తల్లికి పిల్లకూ చందనస్నానం చేయించి, పారోహితులు “రోహిణి” యని పేరుపెట్టి జాతకము వ్రాయించారు.

రోహిణి దిన దినమున కొక్క చాయ చొప్పున శుక్లపక్షపు చంద్రునివలె సకల భోగములతో పెరిగి పదునారు సంవత్సరముల జవ్వనియైంది. ఈ సంతోషములో రాణి తను పూర్వం కప్పకు, మనస్సులో చేసిన వాగ్దానం మరచిపోయింది.

ఇప్పుడు రోహిణికి పెళ్ళి చేయాలని ప్రయత్నం చేస్తున్నారు.

ఈ సంగతి విన్న కప్ప, మండిపడుతూ కొలనంతా రొదచేస్తున్నది. ఒక రోజు రోహిణి, స్నానంచేయటానికి తన తల్లిగారి కోనేరు కొచ్చింది. సమయంకోసం ఎదురుచూస్తున్న కప్ప రోహిణిరాగానే ఎగిరి బుజా నెక్కింది. రోహిణి భయపడి దానిని విడలించి నీటిలోకి నెట్టివేసింది. కాని, కప్పమళ్ళీ ఎగిరి పైకెక్కింది. రోహిణి దాన్ని మళ్ళీ నీటిలోకి త్రోసి వొడ్డుకొచ్చినా, కప్ప వెంటబడి భుజ మెక్కింది.

రోహిణికి విసుగుపుట్టి ఆ కప్పను ఒళ్లో వేసుకొని యింటికొస్తున్నది. దార్లో అమ్మలక్కలు “నీ వెళ్లో దేమిటి?” అన్నారు. రోహిణి కేమితోచక “తమలపాకుల కట్ట” అంది. ఈ మాటలు విని వెళ్ళోవున్న కప్ప యెగిరి యివతలకు దూకి కోపంగా యిలా అంది—

“కప్పాయి, కప్పాయి, అనరాదా ?
కాళ్ళగిజిగా డనరాదా ?

మన్యపుసూర్యుం డనరాదా?
మా యింటి మగవారనరాదా?
తనకట-నేనట-తమలపాకుల కట్టనట!
తందునా! తలవగుల !!!”

ఈమాట లంటూనే కప్ప ఎగిరి మళ్ళీ రోహిణి వెళ్లోకిదూరింది. అమ్మలక్కలంతా ఆశ్చర్యంగా చుట్టూ చేరారు. రోహిణి సిగ్గుతో ఇంటికిపరుగెత్తి జరిగిన సంగతంతా వాళ్ళమ్మతో చెప్పింది. అప్పుడు వెనకటి సంగతంతా రాణి గారికి జ్ఞాపకం వచ్చి, రోహిణితో పూర్వంజరిగినసంగతి చెప్పింది. రోహిణి తన తల్లిమాట నెరవేర్చటానికై కప్పను పెళ్లి చేసికోవటాని కిష్టపడింది.

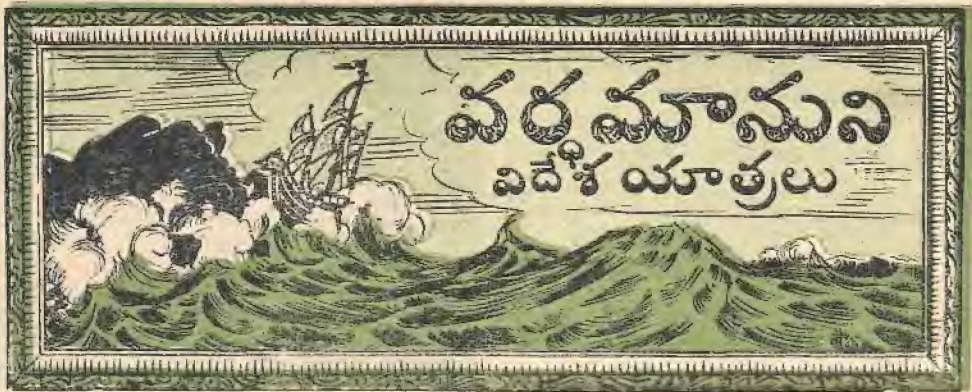
అప్పుడు తన కూతురు మాతృభక్తి మెచ్చుకొని ఆకాశంఅంత పందిరి - భూదేవంత అరుగువేసి బ్రహ్మాండంగా - రోహిణిని కప్ప కిచ్చి పెళ్లి చేశారు.

పెళ్లికాగానే రోహిణి తలితండ్రులవద్ద శలవుతీసికొని కప్పను బుజానెక్కించుకొని ఒకఅడివిలో కెళ్లి, షార్వతి పరమేశ్వరుల గురించి తపస్సుచేయడం మొదలుపెట్టింది.

కొన్ని సంవత్సరాలకు భగవంతుడు ప్రత్యక్షమై నీ కేంకావాలో కోరుకోమన్నాడు. అప్పుడు రోహిణి తన భర్తకు మనుష్యరూప మిమ్మని కోరింది. 'సరే'నని వారు మాయమైయారు. వెంటనే కప్ప చక్కని రాజకుమారుడుగా మారింది. రోహిణి సంతోషంతో భర్తను వెంటబెట్టుకొని యింటికి వచ్చింది. తల్లిదండ్రులు మిక్కిలి ఆనందపడి తిరిగి మహావైభవంగా పెళ్లిచేశారు. అంతా సుఖంగా కాలం గడుపుతున్నారు. కథ కంచికి-మనం ఇంటికి.

(గతసంచిక తరువాయి)

వర్తమానుడికి వామనులు 'మనిషి పర్వతం' అని పేరు పెట్టారు. అతన్ని చూడటానికి వేలకు వేలు జనం వచ్చి దేవాలయంముందు విభుల్లో బారులు తీర్చి నిలబడ్డారు. దేవాలయంలోనికి ఎదురుగా అయిదడుగుల ఎత్తు బురుజున్నది. రాజుగారూ, రాణిగారూ, వారి పరివారమూ ఈ బురుజులో ఎక్కి వింత చూస్తున్నారు.

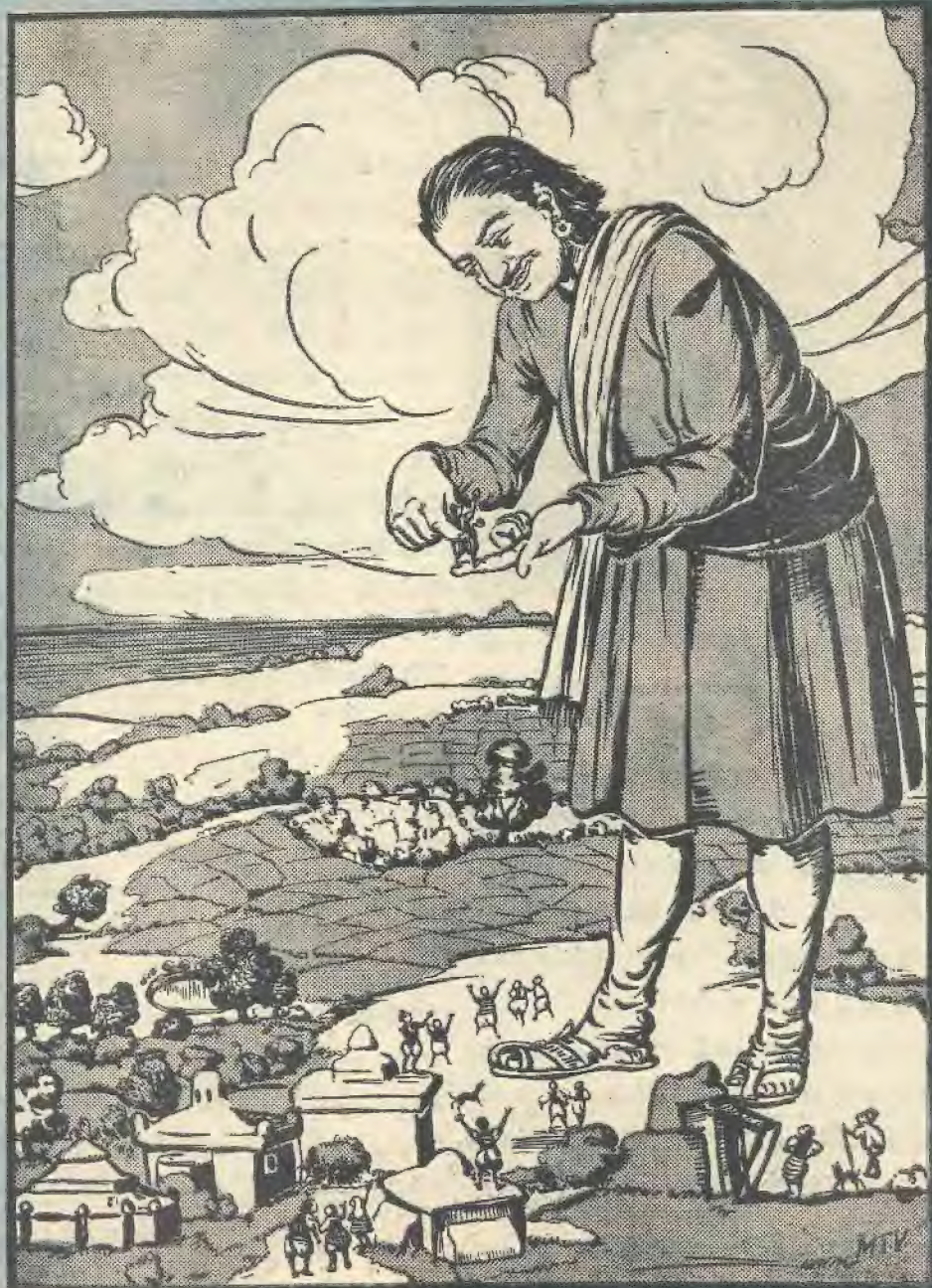
వర్తమానుడు దేవాలయం వాకిలికుండా లోనికి పాకిపోయి తన ఇల్లంతా చూసుకుని మళ్ళీ బయటికి వచ్చి, తన నిడివిని ప్రజలకు చూపటానికి లేచి నిలబడ్డాడు. అక్కడ నిలబడితే చుట్టూ ఉన్న ప్రదేశమంతా కొండపల్లి బొమ్మలాగా కనిపించింది. పొలాలలో నలభై అడుగుల చదరాల మళ్ళుకనిపించాయి. దూరాన అడవులున్నాయి. అందులో మరి ఎత్తయినచెట్లు

ఏడేసి అడుగులున్నాయి. మరొక ప్రక్క బొమ్మరిల్లు అమర్చినట్టుగా పట్టణం ఉంది.

రాజుగారు వర్తమానుడితో మాట్లాడటానికి బురుజు దిగి తన గుర్రం ఎక్కి వర్తమానుడి దగ్గరికి వచ్చాడు. కాని వర్తమానుడి ఆకారం చూసి రాజుగారి గుర్రం బెదిరింది. మంచి రోతుగనక ఆయన గుర్రం మీద నుంచి కింద పడకుండా, భటుల సహాయంతో ఉపాయంగా గుర్రం దిగి, వర్తమానుడి దగ్గరికి కాలినడకనే వచ్చాడు. రాజుగారి పీలుకొసరం వర్తమానుడు నేలమీద పడుకున్నాడు. రాజుగారి చేతిలో దూసిన కత్తి ఒకటి ఉంది. అది సరిగా వర్తమానుడి చిటికెన వేలంత ఉంది. రాజుగారి నెత్తిమీద కిరీటం చిటికెన వేలి ఉంగరమంత ఉంది. అందులో రత్నాలు మెరుస్తున్నాయి.

జోనాథన్ స్విఫ్ట్ ప్రవాసిన గల్లివర్స్ ట్రావెల్సుకు అనుకరణ.

రాజుగారు వర్థమానుడితో గొంతు చించుకొని ఏదో మాట్లాడాడు, కాని వర్థమానుడికి అర్థంకాలేదు. వర్థమానుడికి చాలా భాషలు వచ్చు సంస్కృతమూ, ప్రాకృతమూ, పాళీ, పైశాచీ మొదలైన భాషలన్నిటిలోనూ రాజుతో మాట్లాడాడు. కాని ఆ భాష లేవీ రాజుగారికి తెలియవు. రాజుగారి అస్థానకవులకు కూడా వర్థమానుడి భాష లేవీ అర్థం కాలేదు.

“ఇకాడికి మనభాష రాదుగాని సాధువు లాగే కనిపిస్తున్నాడు. ఇతనివల్ల మనకు చాలా ప్రయోజనం ఉండవచ్చు. కనక ఇతనికి సరిపడే అహారం ఇచ్చి జాగ్రత్తగా

కాపాడండి” అని రాజు తన భటులకు అజ్ఞాపించాడు.

రాజపరివారం వెళ్లిపోగానే భటులు వర్థమానుడికి అనేక బళ్ళమీద భక్ష్యాలూ, పానీయాలూ తెచ్చి భోజనంపెట్టారు. అతన్ని చూడవచ్చిన జనం ఎంతకీ వెళ్లలేదు. అందులో కొందరు రాలుగాయలు అతనిమీద బాణాలు కూడా విసిరారు. ఇచ్చాచేసినవాళ్లను రాజభటులు బంధించి శిక్షించమని వర్థమానుడికి అందించారు. వర్థమానుడు వారిని ఎత్తి తన జేబులో వెసుకున్నాడు. వాళ్ళని అతను నల్లులనరాచినట్టు రాచేస్తాడని ప్రజలుభయకంపితులైనారు. కాని వర్థమానుడు వారితో అడుకొని చివరకు కట్టు విప్పి వారిని వదిలేశాడు. ఈ వార్త విని అస్థానంలో వర్థమానుడికి చాలా ప్రశంసలు వచ్చాయి.

వర్థమానుడికి ఒక పరుపు తయారు చేయమని రాజుజ్ఞ అయింది. రాజుగారి దర్బారు ఈ పని ఎట్లా సాధ్యమవుతుందా అని అలోచించటానికి సమావేశమై అఖరుకు ఒక తీర్మానంచేశారు. అరువందల పరుపులు బళ్ళమీద దేవాలయానికి చేర్చి వాటిని ఆ అవరణలోనే కలిపి కుట్టటానికి నిశ్చయించారు. నాలుగేసి చిన్నపరుపుల ముద్రానా, నూటయాభై పరుపుల విస్తీర్ణానా వర్థమానుడి పక్క తయారయింది. ఇది

కూడా అతనికి తగినంత మందంగా లేదు. ఈ విధంగానే అతనికి దుప్పట్లు కూడా తయారుచేశారు. జేబురుమాల సైజున ఉన్న మోమూలు దుప్పట్లు అనేకవందలు కలిపి చేతికుట్టు కట్టి, పక్కమీన పరుచు కొవడానికి దుప్పట్లు తయారుచేశారు. ఈ దుప్పట్లు పది వన్నెండు పరసలు కుడితే గాని వర్తమానుడికి చలికాసే దుప్పటి తయారు కాలేదు.

వర్తమానుడికి వామనభాష నేర్చటానికి, వర్తమానుడిభాష నేర్చుకుని అతని చరిత్ర తెలుసుకోటానికి రాజుగారు పండితుల నియమించాడు. వామన దేశాచారానికి

అనుకూలంగా వర్తమానుడికి దుస్తులు నిర్మించటానికి మూడువందలమంది దర్బీలు నియమించబడ్డారు. అతన్ని చూసి బెదరకుండా ఉండగలందులకు రాజుగారి ఆశ్వాసన వర్తమానుడి సమక్షంలో రోజూ కవాతు ఇవ్వసాగారు.

“మనిషి పర్వతాన్ని” చూడటానికి వల్లె పట్టులనుంచి తీర్థప్రజకింద రాజధానికి రోజూ వస్తున్నారు. ఇట్లా వచ్చే మూర్ఖ ప్రజవల్ల రాజమిత్రుడైన వర్తమానుడికి అపాయంతటస్థించే అవకాశం ఉంది. అందుచేత పల్లెలనుండి రాజధానికి వచ్చే ప్రజలకు “పెర్మిట్లు” విర్పాటు చేశాడు

రాజుగారు, అవితేనిదే ఎవరూ రాజధానిలో ఆడుగుపెట్టరాదు. రాజుగారిలా చేయక పోతే, దేశంలో ఉండే ప్రజలంతా పని పాటలు మానేసి వర్తమానుడిదగ్గరే యాత్ర చేసేవాళ్లు.

సామాన్యప్రజలకు వర్తమానుడి మీది భయం క్రమంగా తొలిగిపోయింది. వాళ్లు అతనిదగ్గరకి చనువుగా రాసాగారు. అతని ఆరిచేతమీద తడవకు అయిదారుగురు చొప్పున నృత్యాలు చేసేవారు. చిన్నపిల్లలు యధేచ్ఛగా అతనిజుట్టులో దాగుడుమూతలాడసాగారు.

వర్తమానుడికి దేశబాష పట్టాక రాజుగారు అప్పడప్పడూ వచ్చి అతనిచేతిమీదా, భుజంమీదా ఎక్కి సంభాషించేవాడు. తన దేశప్రజలయెడల స్నేహంతో ఉన్నందుకు అతన్ని అభినందించేవాడు.

"నన్ను తమరు అన్నివిధాలా ఎంతో చక్కగా చూస్తున్నారుగాని ఈ గొలుసులు పదిలించినట్లయితే నేనింకా తమకు కృతజ్ఞుడనై ఉండగలను" అని వర్తమానుడు రాజుగారికి విన్నవించుకున్నాడు.

"చూద్దాం, చూద్దాం!" అంటూ రాజుగారు ఏదీ చెప్పకుండా మాట తప్పించి ఇంటికి వెళ్లిపోయాడు.

చందమామ

దీనికి కారణం లేకపోలేదు. రాజుగారి ఆస్థానంలో కొందరు వర్తమానుణ్ణి నిర్మా లించాలనే ఉద్దేశం కలిగిఉన్నారు. ఇంత బలిష్ఠుడివల్ల రాజ్యానికి ఎప్పటికైనా మొప్పేనని వాళ్ళ నమ్మకం. ఈ సంగతి వర్తమానుడు అనేటా అనేటా తెలుసు కున్నాడు. కాని, రాజుగారు తన పట్ల మిత్రుడై ఉండగా తన కేభయమూ లేదను కున్నాడు. ఈసారి మళ్ళీ రాజుగారు తనను చూడటానికి వచ్చినప్పుడు తన విడుదల విషయం అడిగాడు.

"స్వయంగా నాకేమీ అభ్యంతరంలేదు. కాని, ఇది పూర్తిగా నా చేతిలో ఉన్న పని కాదు. నా మంత్రులూ, అనుచరులూ నీ విషయంలో భయంతో ఉన్నారు. వారి భయం పోగొట్టాలంటే నిన్ను నా భటులు వెతకటం తప్పని సరి. నీ సహకారం లేకుండా నా భటులు నిన్ను వెతకలేరు. దానికి సమ్మతమేనా?" అన్నాడు రాజు.

తనను రాజభటులు వెదకటానికి వర్త మానుడు అంగీకరించాడు. అతని దుస్తులు అన్వేషించటానికి ఇద్దరుభటులు వచ్చారు. వర్తమానుడు వారిని తన జేబు లన్నిటిలోకి దింపాడు. వాళ్ళు వెళ్ళి రాజుగారితో ఈ విధంగా విన్నవించుకున్నారు:

"ప్రభూ, మనిషి పరత్వంజేబుల్లో మాకు చాలా వింతవిషయాలు కనిపించాయి. ఒక

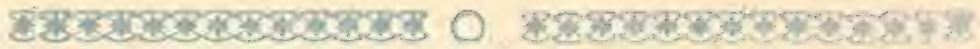

జేబులో తమ పడకగదిలో పరచటానికి సరిపడే గోనెపట్టాలాటి ముతకగుడ్డ కని పించింది. (ఇది వర్తమానుడి చేతి రుమాలు). ఆ జేబులోనే పెద్ద పెద్ద బంగారు దిమ్మెలు కనిపించాయి. వాటి మీద పెద్ద అక్షరాలూ బొమ్మలూ చెక్కి ఉన్నాయి. (ఇవి బంగారు నాణెములు). మరొకజేబులో పెద్ద వెండిపెట్టె కనిపిం చింది. అది తెరిపించిచూడగా అందులో మోకాలిలోతున మట్టివంటి పొడి ఉంది. అందులో మేము దిగేసరికి మాకు తుమ్ములు పట్టుకుని చాలా బాధకలిగింది. (ఇది వర్తమానుడి నస్యం డబ్బీ). అతని దగ్గర ఒక విచిత్రమైన నిచ్చెనలాటి వస్తు

వున్నది. అయితే ఈ నిచ్చెనకు ఒకవైపే దూలం ఉన్నది. ఈ దూలంమీద భయం కర మైన ముళ్లు పలుగుల్లాగా నిలబడి ఉన్నాయి. (ఇది దువ్వెన) బంధితుడి నడుమున బ్రహ్మాండమయిన దూలం వేలాడు తున్నది. అది లోహంతో చేసినట్టు కనిపిస్తున్నది. దీని ఉపయోగమేమిటో తెలియరాలేదు. (ఇది వర్ధమానుడి కత్తిఒర).

రాజుగారు మూడువేలమంది సాయుధ భటులను వెంటబెట్టుకొని ఈ జాబితాలో ఉన్న వస్తువులన్నీ ఇవ్వమని వర్ధమానుణ్ణి అడిగాడు. వర్ధమానుడు రాజభటులు చూపిన వస్తువులన్నీ ఇచ్చేస్తూ ఒరలో నుంచి కత్తిదూసి చూపాడు. ఎండలో కత్తి తళ తళ లాడుతూంటే రాజభటులు దిగ్భ్రమ చెందిపోయినారు. రాజుగారు ఆ కత్తి మళ్ళీ ఒరలోపెట్టించి దాన్నికూడా వుచ్చుకున్నారు.

ఇది జరిగినాక తనను బంధ విముక్తుణ్ణి చెయ్యవలసిందని వామనభాషలో వర్ధమాను డొక అర్థి పెట్టుకున్నాడు. కొన్ని షరతులమీద అతనికి బంధవిముక్తి కలిగించారు. ఆ షరతులేవంటే, వర్ధమానుడు రాజాజ్ఞలేకుండా దేశంవిడిచి పోగూడదు. రాజధానిలో అడుగుపెట్టాలంటే రెండు గంటలు ముందుగా తెలియజేయాలి. జనం వీధులన్నీ ఖాళీచేయటానికిగాను ఇట్లా తెలియజేయాలి. వర్ధమానుడు రాజు వీధులలోతప్ప సంచరించరాదు. పచ్చిక బయళ్లలోను, పొలాలలోనూ అతను వడుకోరాదు. ఎవరిమీదా, ఎవరి అస్త్రమీదా కాలువేయరాదు. శత్రువులు మీద పడే పక్షాన వర్ధమానుడు వామనులపక్షాన పోరాడాలి. ఈ షరతులకు ఒప్పుకుని వర్ధమానుడు బంధవిముక్తి పొందాడు.

[ఇంకా వుంది]

గడుసువాడు

మా పూర్వ పుల్లయ్యగారి పెరటి దొడ్డిలో ఒక పెద్ద నుయ్యి వుంది. ఆ నూతిని పుల్లయ్య, తన ప్రక్కయింటి బాపనయ్యకు రెండువందల రూపాయలకు అమ్మాడు.

బాపనయ్య నుయ్యి కొనుక్కున్నా డన్న మాటేగాని, చాలరేజులవరకు ఆ నూతిలో నీళ్లు తోడుకోవలసిన అవసరం బాపనయ్యకు కలగలేదు.

కొన్నాళ్లు గడిచినై. బాపనయ్య యింట్లో ఏదో శుభకార్యం వచ్చింది. చుట్ట పక్కాలు చాలమంది వచ్చారు. వాళ్ళందరి స్నానాలకి తను పుల్లయ్యదొడ్డిలో కొన్న నుయ్యి చూపించాడు. వాళ్లు స్నానాలు చేద్దామని పోతే పుల్లయ్య బాపనయ్యకు అడ్డమొచ్చి, "నూతిలో నీరు తోడుకోడానికి వీల్లేదు" అన్నాడు.

బాపనయ్య తెల్లబోయాడు. "అదేమి టయ్యా, నూతిని నేను కొనుక్కున్నానుగదా! నా నూతిలో నీరు తోడుకోవడానికి నీ యిష్టమేమిటి?" అన్నాడు.

"నువ్వు నూతిని కొనుక్కున్నమాట నిజమే. నేను నీకు నుయ్యి అమ్మానుగాని నూతిలో నీళ్లు అమ్మలేదు. అందుచేత నీళ్లు తోడుకోవటానికి వీల్లేదు" అన్నాడు పుల్లయ్య.

"అదేమిటయ్యా. నేను నూతిని కొనుక్కున్నది నీళ్ళకోసం గాకపోతే మరి దేని కనుకున్నావ్!" అన్నాడు బాపనయ్య.

"అదంతా నాకు తెలీదు. నీవు మాత్రం నీళ్లు తోడుకోటానికి వీల్లేదు" అని మొండిగా జవాబు చెప్పాడు పుల్లయ్య.

వచ్చిన చుట్టపక్కాల ముందు యిలా అవమానం జరిగేసరికి బాపనయ్య చాల చిన్న పుచ్చుకున్నాడు. చుట్టాలు కూడా యిదంతా చూసి ఆశ్చర్యపోయారు.

ఆ మర్నాడు బాపనయ్య, పుల్లయ్య మీద కొద్దులో దావా చేశాడు. కొద్దువారు వాళ్ళిద్దర్నీ పిలిపించి విచారించారు.

“అయ్యా! ఈ పుల్లయ్య తన పెరటి దొడ్లోవున్న సూతిని నాకు అమ్మాడు. నేను కొనుక్కొన్న తర్వాత చాల కాలంవరకు నాకు ఆ సూతితో అవసరంలేక పోయింది. మొన్న మా యింట్లో ఒక శుభ కార్యం వచ్చి, చుట్టపక్కాల స్నానాలకి సూతిలో నీళ్లు తోడుకోబోతే ‘నీకు నుయ్య అమ్మాను కాని, సూతిలో నీళ్లు అమ్మలేదు. అందు చేత నీళ్లు తోడుకోవడానికి ఏలేదు’ అని ఈ పెద్ద మనిషి మొండిగా అడ్డొచ్చాడు. ఇదేమి న్యాయమో తమరే విచారించండి” అని చెప్పుకున్నాడు బాపనయ్య.

తరువాత పుల్లయ్యని విచారించారు. బాపనయ్య చెప్పిన దంతా నిజమేనని పుల్లయ్యకూడా ఒప్పుకున్నాడు.

“అయితే నువ్వు బాపనయ్యకు నీ సూతిని అమ్మి ఎన్నాళ్ళయింది?” అని అడిగాడు జడ్జి.

“నువ్వూ ఆరునెలలు అయింది” అని చెప్పాడు పుల్లయ్య.

“అలాగైతే ఈ ఆరునెలల నించీ నువ్వు బాపనయ్యసూతిలో నీ తాలూకు నీళ్ళు వుంచినందుకు నెలకు పదిరూపాయల చొప్పున, ఆరునెలలకు అరవై రూపాయలు బాపనయ్యకు అద్దెచెల్లించి, సూతిలో వున్న నీళ్ళు యావత్తు తోడించుకొని అతని

సూతిని అతనికి కాళీచేసే యివ్వు” అని జడ్జి తీర్పు చెప్పాడు.

ఈ తీర్పు విని పుల్లయ్య తెల్లబోయాడు. తన గడుసుతనానికి తగినట్లుగానే బుద్ధి చెప్పారని గ్రహించి, “బాబూ! నుయ్య, సూతిలో నీరూ కూడా నీవే. ఈ రోజు మొదలు సూతివిషయంలో నీజోలికి రాను. కోర్టువారు బాగా బుద్ధిచెప్పారు” అని కోర్టు వారి తీర్పుప్రకారం బాపనయ్యకు అరవై రూపాయలు దర్శించుకున్నాడు.

చూశారా! పుల్లయ్య అతి గడుసుతనం అరవైరూపాయలతో అణగింది.

పాపలూ : పె బొమ్మలో పాపం కుందేలు దాని పిల్లల్ని రెంటిని పోగొట్టుకున్నది. కంగోరూలు
వాటిని ఎత్తుకుపోయి వాళ్ళో దాచుకున్నవి. మీరు వాటిని వెదికి కుందేలుకు వప్పగిస్తారా ?

ము గ్గు లు

మూడు బొమ్మలు

అనగా అనగా ఒక రాజకుమారుడు. ఆ రాజకుమారునికి వయసు వచ్చాక, ప్రపంచమంతా తిరిగి వింతలు, విశేషాలు తెలుసుకోవాలని కుతూహలము కలిగి, దేశాలమీద వెళ్తున్నాడు.

అలా వెళ్తుండగా ఒక ఊరు అడ్డు వచ్చింది. ఆ ఊరిలో ఆ రాజకుమారుడు చూసిన వింత ఏమంటే - ఏ చెట్టున చూసినా, ఏ గోడన చూసినా ఏ మేడన చూసినా మూడు బొమ్మలు కనిపించాయి. మొదటి చిత్రపటము ఒక అందమైన ఆడ పిల్ల బొమ్మ; రెండోదాంట్లో ఆ అమ్మాయి ఒక మగవానితో పరుగెత్తుతుంటుంది. మూడవ చిత్రపటాన్ని రెండు భాగాలు చేశారు. పైభాగములో వెనుకటి బొమ్మలో పరుగెత్తుతున్న మగవానికి ఊరివేస్తుంటారు. క్రిందిభాగములో అతనికే ఆ అమ్మాయి పూలమాల వేస్తుంటుంది. కొత్తగా వచ్చిన

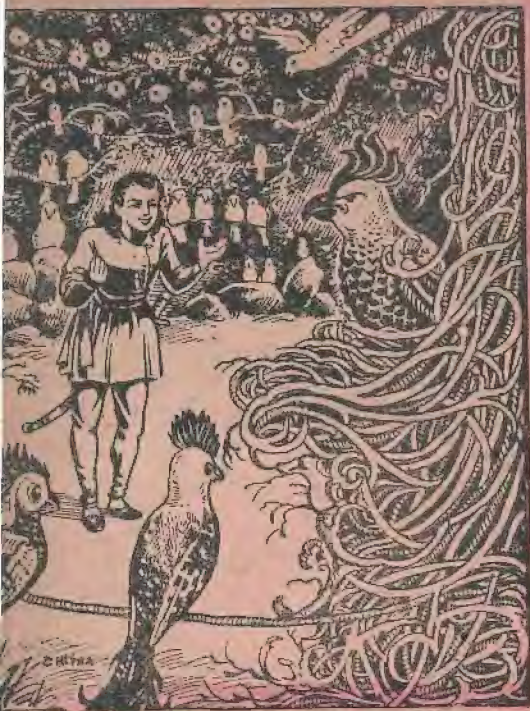
రాజకుమారునికి ఈ బొమ్మలెమిటో అర్థము కాలేదు.

ఆ రాత్రికి ఆ ఊర్లోని పేదరాసి పెద్దమ్మ ఇంటిలో బస ఏర్పాటుచేసుకున్నాడు రాజకుమారుడు. పేదరాసి పెద్దమ్మ 'ఏ ఊరు' మొదలైన ప్రశ్నలన్నీ వేశాక, రాజకుమారుడు తను చూసిన వింతను చెప్పి 'ఏమిటవ్వా; ఈ విశేషము?' అని అడిగాడు.

"అదా, నాయనా" అని యిలా చెప్పటము మొదలెట్టింది పెద్దమ్మ.

"ఈ ఊరి రాజుగారికో కూతురున్నది. ఆమె రంభనిమించే అందగత్తె. ఆమెకి రాజుగారు చిన్ననాటి నుండి కత్తిసాము, వేట మొదలైనవన్నీ నేర్పాడు. ఆమెకి పెళ్ళంటే ఇష్టము లేదు. కాని, రాజుగారి మనసు కష్టపడుతుండేమోనని పెళ్లి చేసుకుంటా నన్నది. ఎవరినంటే, తనను పరుగుపందెములో ఓడించినవారిని,

"ఇప్పటికి అనేకమంది ఆమెని పెళ్ళి చేసుకుందామని వచ్చారు. కాని అది ఏమి మహత్తే! కాని ఆమె నెవరూ ఓడించలేక పోయారు. పందెములో ఆమె ఒక షరతు పెట్టింది. అది ఏమంటే పందెములో ఓడిపోయినవారికి ఉరిశిక్ష. పందెములో ఆమెని ఓడిస్తే, ఆమెని పెళ్లాడవచ్చు.

"ఇప్పటికి నీకు తెలిసిందనుకుంటాను ఆ మూడుబొమ్మల అర్థము. మొదటిబొమ్మ రాజకుమారులై, రెండోబొమ్మలో ఆమెతో పందెములో పాల్గొనటము. మూడవదానిలో పెభాగములో ఓడిపోతే ఉరిశిక్ష క్రింది

భాగములో పందెములో ఆమెని గెలిస్తే ఆమెని పెళ్ళిచేసుకుంటా రని."

పేదరాసిపెద్దమ్మ "ఇలా చెప్పేసరికి రాజకుమారునికి మనసు మనసులోలేదు. అతను ఏమైనాసరే ఆమెని పెళ్ళిచేసుకు తీరాల్సిందేనని నిశ్చయించుకొన్నాడు.

మరి, ఆమె నెలా పెళ్ళిచేసికొవాలో ఏమో తోచక అలా షికారుకు బయలు దేరాడు. అలోచిస్తూ, అలోచిస్తూ, రాజ కుమారుడు తనకు తెలియకుండానే అడవి లోనికి ప్రవేశించాడు. తల ఎత్తి చూస్తే చుట్టూ అడివి. కొద్దిదూరములో కొన్ని పక్షులు వలలో చిక్కుకుని ఉన్నాయి. బోయవాడు ఎక్కడికి వెళ్ళాడో మరి, ఆ చుట్టుప్రక్కల లేడు. రాజకుమారుడు పోయి వాటిని విడిపించి తన దారిన తను తిరిగివస్తూంటే 'ఓ రాజకుమారా!' అన్నాయి పక్షులు. ఆశ్చర్యపోయి వెనుదిరిగి చూశాడు రాజకుమారుడు.

"నీవు మాకు చేసిన ఉపకారాన్ని మేము ఎన్నటికీ మరచము. ప్రత్యుపకారం చేద్దామంటే ప్రస్తుతము మా దగ్గిరేమీ కానుకలు లేవు. మా రాజుగారి దగ్గిరికిరా. బహుమానమిప్పిస్తా" మన్నాయి పక్షులు.

యువరాజు పక్షులకున్న ప్రత్యుపకార బుద్ధికి సంతోషించి, పక్షులవెంట పక్షిరాజు పద్దకి వెళ్లాడు.

మంత్రి సామంతులంతా పరివేష్టించి ఉండగా దర్బారుత్తిర్చి కూర్చున్నాడు పక్షి సామ్రాట్. పక్షులన్నీ రాజకుమారుడి గురించి ఎంతో ఎంతో చెప్పగా విని సంతోషించి పక్షిరాజు ఏమి వరము కావాలి కోరుకోమని రాజకుమారుణ్ణి అడిగాడు.

రాజకుమారుడు తలవంచుకుని ఆలోచించాడు. ఆలా ఆలోచించగా అతని బుర్రకు తళక్కున తట్టింది రాజకుమార్తె ఆలోచన. వెంటనే రాజకుమారుడు "ఓరాజా! నాకేమీ కోరికలు లేవు కాని, ఒక్కటిమాత్రం ముంది. అది తమరు తీర్చాలి మహాప్రభూ! ఇక్కడికి పదిమైళ్ళ దూరములో ఒక రాజుగారున్నారు. ఆ రాజుగారి కూతుర్ని నేను పెళ్లిచేసుకోదలచాను. కాని ఒక అడ్డంకు మాత్రం ముంది. ఆమెని పెళ్లిచేసుకోవాలంటే ఆమెని పరుగుపందెములో ఓడించాలట. ఆమెని ఇంతవరకూ ఎవరూ ఓడించలేకపోయారు. ఉపాయము చెప్పండి, మహారాజా!" అని అడిగాడు

పక్షిరాజు కాసేపు ఆలోచించి, రెక్కల్ని విదిలించి "రాజకుమారా! అసాధ్యమైన కోరికే కోరావు. కాని ఏమిచేస్తాం? మీ మానవులలా అడితప్పేరకము కాదోయ్ మేము! ఆమెను పందెములో ఓడించటం కష్టం. దానికి ఒక్కటే మార్గముంది. నవ్వు మహాసముద్రాలు దాటాక ఒక దీవి కాన వస్తుంది. ఆ దీవి నడిమధ్యలో ఒక కొలనుంది. ఆ కొలను అట్టడుగున పాతాళ లోకానికి సొరంగముంది. ఆ సొరంగము గుండా వెళ్తే ఒక మహా భయంకరమైన చోట రెండు చెప్పులు వేళ్ళాడకట్టి

రాజకుమారుడు పట్టల సేనాధిపతిపై

ఎక్కి కూచున్నాడు. 'రయ్, రయ్' మంటూ, ఆకాశములోకి ఇట్టే ఎగిరి పోయి విమానముకన్నా తొందరగా ప్రయాణము సాగించాడు సేనాధిపతి. కన్నుమూసి కన్ను తెరచేలోపల సప్తసముద్రాలు దాటి ద్వీపంలో దిగారు సేనాధిపతి, యువరాజు. సేనాధిపతి తిరిగి వెళ్లిపోయాడు.

యువరాజు ఆ దీపంతా కలయ వెదకాడు. ఒక రాక్షస స్త్రీ కనిపించింది. ఆమె ఇవీ అవీ మాట్లాడి తనను పెళ్ళి చేసికోమని బలవంతపెట్టింది. తను వచ్చినపని చెప్పి, ఆ పని పూర్తయ్యాక పెళ్ళి చేసుకుంటానని నమ్మించాడు. ఆమె ఒక పసరు ఇచ్చి, అది శరీరానికి రాసుకుంటే నీటిలో ఏమీ అపాయముండదని, కళ్లుమూసుకున్నా సర్వమూ కనిపిస్తుందని చెప్పింది. అలాగే పసరు రాసుకొని, కొలనులోనికి దూకి, అట్టడుగునకు పోయి చూస్తే సొరంగములాంటి దొకటి కనిపించింది. దానికి తలుపు వకటి అడ్డముంది. ఏమిచేయాలా అని ఆలోచిస్తూ ఇటూ అటూ పచార్లుకొడుతుంటే దానంతటది తలుపు తెరచుకుంది. ఏమిటా అని చూస్తే అతని కాలిక్రింద కలువకాడ వంగిఉంది. కాలెత్తితే కలువ కాడ లేచింది. తలుపు మూసుకుంది. రహస్యము కనుగొని, కలువకాడ వంచి,

వుంటాయి. వాటిని తొడుగుకొని పరుగెత్తితే నీవు ఆమెని ఓడించగలవు." అన్నాడు.

"అంత తప్తమయిన పనిని నేనెలా చేయగలను స్వామీ! ఆ పనిగూడా తమరే చేసి పెట్టాలి." అని జాలిగా ప్రార్థించాడు యువరాజు.

పక్షిరాజుకు దయకల్గి "అయితే మా సేనాధిపతిని పంపిస్తాము. అదీవిలో నిన్ను దింపి చక్కా తిరిగివస్తాడు. మా సేనాధిపతికి ఇక్కడ చాల పని ఉంటుంది. అంచేత నిన్ను తిరిగి తీసుకు రావటానికి వీలులేదు." అని చెప్పాడు.

"అదే పదివేలు" అన్నాడు యువరాజు.

రాజకుమారుడు పట్టల సేనాధిపతిపై

చందమామ

రాజకుమారుడు పట్టల సేనాధిపతిపై

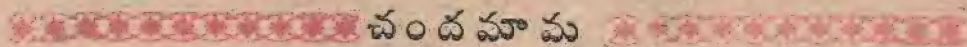

సొరంగం గుండా ప్రయాణం చేయటం మొదలుపెట్టాడు. దారి అంతా చీకటిగా వుంది. అలాగే తముడుకుంటూ పోగా, పోగా అకస్మాత్తుగా వెలుతురువచ్చింది. ఎదురుగా వాకిలిప్రక్కగా ఒక ముసలి రాక్షసుడు కునికిపాట్లు పడుతున్నాడు. వాడు నిద్రపోతూనే మీసాలు దువ్వుకుంటున్నాడు. కొండపీటి చేంతాడులా ఉన్నాయి వాడి మీసాలు. వాడి పేరు 'మీసాలరాక్షసుడు.' రాజకుమారుడు మెల్లిగా వాడిదగ్గరికి వెళ్లాడు. మీసాలు దువ్వుతే వాడికి బాగా నిద్రపట్టుందని గ్రహించి మెల్లగా మెత్తగా దువ్వాడు వాడి మీసాలను.

మెల్లగా లోపలికి వెళ్లాడు. అలా వెళ్లంగా, వెళ్లంగా ఒక గుహ ఒకటి అడ్డు అడ్డువచ్చింది. అక్కడొక రాక్షసుడు మెల్లిగా అటూ ఇటూ తిరుగుతున్నాడు. ఆ గుహ చాలా భయంకరంగా ఉంది. చేతిలో కత్తిపట్టుకొని నిద్రపోతూనే కాపలా కాస్తున్నాడు ఆ రాక్షసుడు. వాడిపేరు 'బండనిద్ర రాక్షసుడు.' ఆ గుహ మధ్యలో రెండు చెప్పులు పక్షిరాజు చెప్పినట్లుగానే కిలలాగ కట్టబడియున్నాయి. నడిచివెళ్తామంటే క్రింద నేలమీద బుసకొట్టుతూ పాములు పాకుతున్నాయి. తేళ్లు, మండ్ర గబ్బలు తిరుగుతున్నాయి, రాక్షసుణ్ణి

అయితే కరవవుగాని రాజకుమారుణ్ణి కరుస్తాయిగా అవి. అందుచేత ఏమి చేదామా అని ఆలోచించి ఒక గూడు ఎక్కి, రాక్షసుడు అక్కడికి వచ్చినపుడు వాడి బుజాలమీదికి ఎక్కి కూచున్నాడు. వాడికి మెలకువవస్తే వెంటనే తల తెగ గొట్టాలని కత్తి సిద్ధముచేసుకున్నాడు కాని, వాడు బండనిద్ర రాక్షసుడాయె. వాడికి మెలకువరాలేదు. సరిగ్గా గుహమధ్యకు వచ్చేసరికి రాజకుమారుడు చెప్పలను అందుకొన్నాడు. మళ్ళా గూటిదగ్గరికి రాక్షసుడు వచ్చినపుడు గూట్లోకి దూకాడు రాజకుమారుడు.

అ చెప్పలు తీసుకొని మళ్లా తిరిగి వస్తూండగా దారిలో ఒక రాక్షసుడు సారాయి త్రాగుతూ కూచున్నాడు. అప్పటికే వాడికి బాగా మత్తెక్కి ఉంది. వాడిపేరు ఏమిటో తెలుసా? 'సారాయి రాక్షసుడు' వాడిపేరు. రాజకుమారుడు వెళ్ళి రాక్షసుడిచేత బాగా సారాయి త్రాగింవాడు. 'ఎవర్రా, అబ్బాయి! చాలా మంచి పిల్లవాడి వలె ఉన్నావే?' అని అడిగాడు రాక్షసుడు.

"నేనే మామా! నీ అల్లుణ్ణి నా పేరు సారాయి." అన్నాడు రాజకుమారుడు.

"ఎక్కడుంటున్నావురా నీవు?" అని అడిగాడు రాక్షసుడు.

"సారాయి రాజ్యములో సారాయి పురములో సారాయి. ఇంట్లో ఉంటున్నాను మామా! మా ఇంట్లో సారాయి చాలా ఉంది మామయ్యా! వస్తావా? తీసుకెళ్తానని" అని బోకరావేశాడు రాజకుమారుడు.

"అ! వస్తానురా. ఇక్కడ సారాయి కోసము మొహము వాచిపోయాను. మీ సారాయి పురానికి వస్తే మీ ఇంట్లో ఉండే సారాయి బావిలోనే కాపురముంటా నేను."

ఇలా బోకరా వేశాక సారాయి రాక్షసుడి భుజాలమీదికి ఎక్కి కూచున్నాడు రాజ

కుమారుడు. రాజకుమారుడు దారి చూపిస్తే, సప్తసముద్రాలు దాటి రాక్షసుడు రాజకుమారై ఊళ్ళో కాలు పెట్టాడు! అప్పుడు రాజకుమారుడు "మామా, మామా! ఇప్పుడైతే, అంతా నిన్ను చూస్తారు. రాత్రికి రహస్యముగా మా ఇంటికి వద్దువుగాని. అంతదాకా ఈ ఇంట్లో దాక్కొని ఉండమని చెప్పి ఒక పెంకుటింటిలోనికి తీసుకువెళ్లి బయట గొట్టెము పెట్టి; నివ్వంటింవాడు. పాపం, రాక్షసుడు 'ఒరేయ్! సారాయ్. సారాయ్!" అని అరచి అరచి చని పోయాడు.

తను తెచ్చిన ఆ వింత చెప్పలు తొడుగుకొని రాజకుమారైను పందెములో ఓడించాడు రాజకుమారుడు. అప్పుడు రాజకుమారై రాజకుమారుడ్ని పెళ్ళాడింది.

రాజకుమారుడు వెంటనే ఏమి చేసాడంటే పూర్వము ఎక్కడబడితే అక్కడ కట్టబడిన ఆ మూడు బొమ్మలు తీసి వేయించి రాజకుమారునికి, రాజకుమారై పూలమాలలు వేస్తున్నట్లుగా ఉన్న చిత్ర పటాలను రాజ్యమంతటా కట్టించాడు.

పెద్ద దిక్కు

అనంగనంగ ఒక పూట్లో బ్రాహ్మణ దంపతులు వుండేవారు. బ్రాహ్మణ భార్య, పాపం వర్తి అమాయకురాలు. ఎప్పుడూ ఏదో ఒక తెలివి తక్కువ పనిచేసి భర్త చేత చివాట్లు తినేది. “ఇలాటి తెలివి తక్కువ పెళ్లాన్ని కట్టుకున్నానే” అని బ్రాహ్మణుడు తనని తాను తిట్టుకుంటూ ఎలాగో సంసారం సాగిస్తున్నాడు.

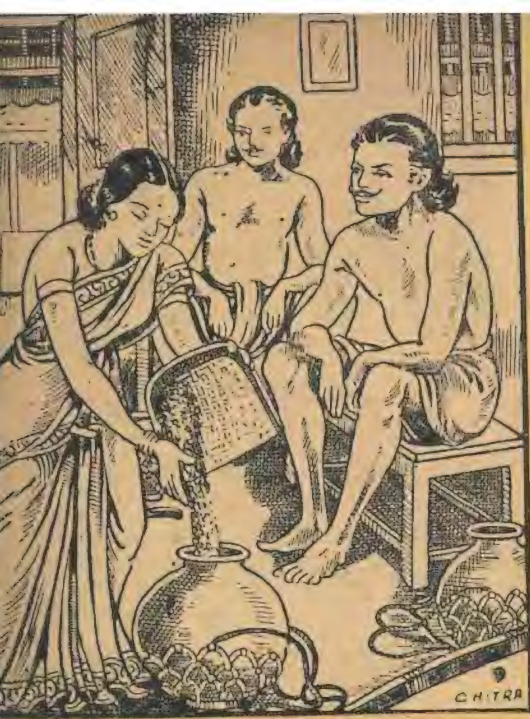
ఆ సంవత్సరం, వేసంకాలం వచ్చే ముందే రెండునెల్లకు సరిపోయేట్లుగా, ఈప్పు, చింతపండు, మెరపకాయలు, కందులు, పెసలు, మినుములు, ఒక రేమిటి యింటికి కావలసిన వెచ్చాలన్నీ తెచ్చివడేసి, “ఒసే! చైత్ర, వైశాఖాలు వస్తున్నయ్యి. అప్పుడు ఎండల్లో పోయి తేవటం కష్టమని కావలసిన వెచ్చాలన్నీ తెచ్చాను. అన్నీ యిప్పుడే వాడెయ్యకు, నేను మళ్ళీ తేలేను” అని భార్యతో చెప్పాడు బ్రాహ్మణుడు.

చైత్ర వైశాఖాలంటే ఎవరో మనుష్యులనుకుంది ఆ వెళ్లి బాగుల్ది. “అలాగే వుంచుతాలెండి” అంది. ఆరోజు మొదలు “చైత్ర వైశాఖాలు ఎప్పుడు మనింటికి వస్తారా, ఎప్పుడు ఈ సరుకులన్నీయిచ్చి పుణ్యం కట్టుకుంటానా” అని ఏడుల్లో ఎదురు చూడసాగింది బ్రాహ్మణి భార్య.

ఇలా వుండగా బ్రాహ్మణుడు ఏదో పనిమీద ఆ ప్రక్క పూరికి పోవలసి వచ్చింది. పూరికి పోబోతూ భార్యని పిలిచి, “ఒసేవే! నేను తెచ్చిన సరుకులన్నీ వాడేవే సుమా. చైత్ర వైశాఖాలు వస్తయే” అని చెప్పిపోయాడు.

ఈ సంగతి బ్రాహ్మణి పక్కంట్లోవున్న యిద్దరు కాపులు విన్నారు. బ్రాహ్మణి భార్య వర్తి తెలివితక్కువదని వాళ్ళకి కూడా తెలుసు. అందుచేత బ్రాహ్మణుడు పూరికి వెళ్లిన మర్నాడు, కాపు లిద్దరూ, కావిళ్లు వేసుకుని బ్రాహ్మణింటికి వచ్చారు. వచ్చి, “మేము చైత్ర వైశాఖాలము. నీ భర్త

మనింటికి రావటమేమిటి. చైత్రవైశాఖ
లంటే నెలల పేర్లు. ఆ రెండు నెలలూ
ఎండాకాలం. అందుకని చైత్రవైశాఖలు
వస్తున్నయ్యని చెప్పాను. ఇదా నువ్వు
చేసిన ఘనకార్యం!” అని నాలుగు తిట్టాడు.

* * *

మళ్ళీ రోజులు గడవసాగినై. బ్రాహ్మడి
భార్య మాత్రం ఏదో ఒక తెలివి
తక్కువపని చేసి, భర్తచేత చివాట్లుతినని
రోజు లేదు. బ్రాహ్మడికి ప్రాణం విసి
గెత్తింది. “మన కొంపలో పెద్ద దిక్కు
అంటూ ఒకటి లేకపోవటంచేతనే నీ బుద్ధి
యిలా బుగ్గి అవుతోంది. పెద్దదిక్కంటూ
ఒకటి కొంపలోవుంటే నీ అటలు యిలా
సాగుతయ్యా” అని కసురుకున్నాడు.

మాకు వెచ్చాలు యిస్తానని చెప్పాడు,
పట్టుకుపోదామని వచ్చాం” అన్నాడు.

అమాయకురాలైన బ్రాహ్మడి భార్య
పాపం, వాళ్ళు చెప్పింది నిజమేనని నమ్మింది.
వాళ్ళిద్దరినీ పీటవేసి కూర్చో పెట్టి, సరుకులన్నీ
వాళ్ళకి దర్శించుకుని పంపింది.

మరి నాలుగు రోజులకి బ్రాహ్మడు తిరిగి
వచ్చాడు. భర్తని వాకిట్లో చూడగానే,
“ఏమండోయ్! మీరు చెప్పిపోయినట్లే
చైత్ర వైశాఖలు మనింటికి వచ్చారు.
మీరు వచ్చేదాకా వాళ్ళని అపట మెండు
కని, మీరు వాళ్ళకోసం తెచ్చిన వెచ్చా
లన్నీ యిచ్చి పంపాను.” అని చెప్పింది.

బ్రాహ్మడు తెల్లబోయాడు. “ఓని నీ
తెలివి మండా. చైత్ర వైశాఖ లేమిటి,

ఇది వినగానే బ్రాహ్మడి భార్య ఆలో
చిస్తో పడింది, ‘పెద్ద దిక్కు’ అంటే
ఏమిటా అని. ఎలాగైనా ఒక ‘పెద్దదిక్కు’ని
తను సంపాదించ గలిగితే భర్తచేత
చివాట్లు తప్పునుగదా అనుకుంది. ఇంటికి
వచ్చేపోయేవారితో నల్లా “మాయింట్లోకూడా
ఒక పెద్దదిక్కు వుంటే ఎంత బాగుండును”
అని అనాటినించి అంటూవుండేది.

ఇది తెలిసి బ్రాహ్మడి భార్యని మోస
గించాలని ఒకడు తట్టనిండా గడ్డితో చేసిన
బొమ్మల్ని పెట్టుకొని “పెద్ద దిక్కు
యమ్మ, పెద్ద దిక్కు” అని కేక వేసు
కుంటూ బ్రాహ్మడి యింటి ముందు గా
పోయాడు. ఈ కేక వినంగానే బ్రాహ్మడి
భార్యకి ప్రాణం లేచివచ్చింది. వెంటనే

ఆ అబ్బిని పిలిచి బేరంచేసింది. ఒక్కో పెద్దదిక్కు రెండువందలు అన్నాడు అతను. “అమ్మ బాబోయ్! రెండువందలు ఎక్కడించి తేగలను? కావలిస్తే యిదుగోనా మెట్లో ఈ బంగారపుగొలుసు యిస్తాను వట్టుకెళ్ళు” అంది.

ఆ వచ్చి సతను “సరే అలాగే తీసుకోవమ్మా” అని నిక్షేపంలాంటి ఆ బంగారు గొలుసు పుచ్చుకొని ఒక ‘పెద్ద డిక్కు’ యిచ్చి తనదారిన తాను పోయాడు.

ఈ గొడవంతా జరిగేటప్పుడు బ్రాహ్మడు యింటిదగ్గరలేడు. బ్రాహ్మడి భార్య తాను కొన్న పెద్దదిక్కుకి అలంకారంచేసి, పసుపూ కుంకంపెట్టి పూజచెయ్యటం మొదలెట్టింది. ఇంతలోకే బ్రాహ్మడు యింటికి తిరిగి వచ్చాడు. భర్తని చూడటంతోపే పూజచేస్తున్న బ్రాహ్మడి భార్య, చివాలున లేచి. “ఏమండీ, పెద్దదిక్కు లేదో, పెద్దదిక్కు లేదో అని రోజూ కనురు కుంటున్నారని నా మెళ్ళో గొలుసు యిచ్చి ఒక పెద్దదిక్కుని కొన్నాను.” అని తను కొన్న గడ్డిబొమ్మని చూపింది.

బ్రాహ్మడు నిలువునా నీరైపోయాడు. “ఓసి దౌర్భాగ్యపుదానా. నీతో ఇంకెలా కాపురం చేసేది. నిక్షేపంలాంటి బంగారు గొలుసు కాస్తా వాడెవడి మొహానో పెట్టి ఈ గడ్డిబొమ్మనా కొన్నావ్! ఇక నువ్వునా ఇంట్లో ఒక్కక్షణం వుంటానికి వీలేదు. నీ పెద్దదిక్కు, నువ్వు కలిసి ఎక్కడైనా వూరేగండి” అంటూ భార్యని తరిమేశాడు.

పాపం, బ్రాహ్మడి భార్య ఏంజేస్తుంది? తన తెలివితక్కువ తనానికి తనని తాను తిట్టుకుంటూ, పెద్దదిక్కుని తీసుకుని తన పుట్టనింటికి బయలుదేరింది.

అలా పోతూండగా ఒక అడవి వచ్చింది. ఇంతలో చీకటి పడింది. ఆ చీకట్లో ప్రయాణంసాగిస్తే ఏ పులో గిలో మీదపడి చంపుతుం దనె, బ్రాహ్మడి భార్య అక్కడే ఒక చెట్టుమీద ఎక్కి కూర్చుంది.

నడిరాత్రివేళ కొంతమంది దొంగలు సరిగ్గా ఆ చెట్టుకిందికే వచ్చి తాము దొంగిలించిన సొత్తు భాగాలు పంచుకోసాగారు. వాళ్ళని చూడగా నే చెట్టుమీద వున్న

బ్రాహ్మడిభార్యకి గుండెలు దడదడకొట్టుకో సాగినై. చేతులూ కాళ్ళూ వణకసాగినై. అమె చేతిలో వున్న పెద్ద దిక్కు కాస్తా చటుక్కునజారి దొంగలమధ్య పడింది.

ఆ చీకట్లో పెద్దచప్పుడుతో ఏదో తమ మధ్యపడేసరికి దొంగలు, అదేదో దయ్యమో భూతమో నని జడిసి, ఇక అక్కడవుంటే ప్రాణాలు దక్కవని తాము దొంగిలించి తెచ్చిన సొమ్ములూ, ధనంఅంతా అక్కడే పదిలి, వెనక్కి చూడకుండా పారిపోయారు.

తెల్లవారింది. బ్రాహ్మడిభార్య చెట్టుమీది నించి దిగింది. దొంగలు అక్కడ పదిలి వెళ్లిన ధనం, నగలూ చూసి ఆశ్చర్య పోయి, అవన్నీ మూటకట్టుకుని, మళ్లీ తన 'పెద్దదిక్కు'తో సహా భర్తదగ్గరికిచేరుకుంది.

అక్కడ జరిగిన దంతా భర్తతో చెప్పి, "ఇదంతా నేను కొన్న పెద్దదిక్కు మహా త్యమే. నేను మిమ్మల్ని ఎన్నోవిధాల నష్ట పెట్టినమాట నిజమే ననుకోండి. అయినా, దానికి మరి నాలుగురెట్లు సంపాదించు కొచ్చాను చూడండి" అంటూ తను తెచ్చిన ధనమూ, నగలూ చూపింది. బ్రాహ్మడు సంతోషించాడు. ఆ నాటినించి బ్రాహ్మడి భార్యకూడా జాగ్రత్తగా, అలోచించి పనులు చేస్తూ లక్షణంగా కాపురం చేస్తోంది.

ఇందులో ఎవరి తెలివితేటలు మాత్రం ఏమున్నై, ఏదో ఆ 'పెద్దదిక్కు' వచ్చిన వేళ మంచిది కనక అలా అదృష్టం కలిసి వచ్చింది కాని!

అనగా అనగా ఒక దేశాన్ని ఒక రాజు రాజీ పరిపాలిస్తూ వుండేవాళ్లు. వాళ్లకి సంతానం కలగలేదు. వారసులు లేకుండానే చనిపోవలసి వస్తుందేమోనని వాళ్లు చాలా దిగులుపడ్డారు. వాళ్లు మ్రొక్కని దైవం, చెయ్యని పూజాలేదు. ఇక యజ్ఞాలకి, యాగాలకి, బైరాగి చిట్కాలకి, అంతే లేదు. ఇన్ని చేసినా, పాపం వారికి సంతానం కలగలేదు.

ఆ రాజు తన యితర సిబ్బందితోపాటు ఒక అడగుట్టాన్ని, ఒక అడ కుక్కని కూడా పెంచుతున్నాడు. ఆ రెంటియందూ రాజుకి, రాణికి మిక్కిలి ప్రేమ. అదేం చిత్రమోగాని ఆ రెండింటికి కూడా ఎంత కాలానికీ సంతానం కలగలేదు. రాజుకి, రాణికి తమ సంగతి వాటి సంగతి చూసే సరికి చాల దుఃఖం వచ్చింది.

చివరికి ఒకరోజున రాజు తన రాజ్యం లోనూ ఆ చుట్టుప్రక్కలన్న రాజ్యాల లోనూ యిలా చాటింపు వేయించాడు — “తనకీ, తను పెంచుతున్న గుట్టానికీ, కుక్కకీ సంతానం కలిగే ఉపాయం చెప్పిన వారికి గొప్ప బహుమతి యిస్తాను” అని.

ఈ చాటింపువిని, ఒక భూతవైద్యులైనా, మంత్రగాళ్లైనా, బైరాగులైనా, ఎంతో మంది వచ్చారు. ఒకరు రక్షరేకు కట్టి పోయారు, మరొకరు ఏదో భస్మం మంత్రించి యిచ్చారు, యింకొకరు ఏవో మంత్రాలు పఠించమన్నారు, మరొకరు ఏవో యజ్ఞాలు యాగాలు చెయ్యమన్నారు. ఇలా రకరకాలుగా, ఎవరికి తోచినట్లు వాళ్లు చేసిపోయారు. రాజు ఆశతో అన్నీ చేసి చూచాడు. కాని ఏమీ ఫలితం కనిపించకపోయేసరికి చాల నిరాశచెందాడు.

ఇది జరిగిన ఒక వారం రోజులకి రాజుగారిని చూడటానికి ఒక సన్యాసి వచ్చి సంతానం కలగటానికి తను ఒక ఉపాయం చెబుతానన్నాడు. రాజుకి అప్పటికే సన్యాసులంటే కొంచెంకూడా నమ్మకం లేకుండాపోయింది. కాని 'ఏ పుట్టలో ఏ పాముండో!' అనే ఆశ చెప్పన సన్యాసిని లోపల ప్రవేశపెట్టమన్నారు.

సన్యాసి రాజు ఎదుటికివచ్చి, "రాజా! నేను మీకు తొమ్మిది మాత్రలు యిస్తాను. ఒక్కొక్కరికి మూడేసి మాత్రల చెప్పన

రాణికి, గుఱ్ఱానికి, కుక్కకి, వేయించండి. మూడు నెలలు పూర్తిఅయేసరికి రాణి, ఒక చక్కటి మగపిల్లవాణ్ణి కంటుంది. గుఱ్ఱానికి ఒక పిల్ల పుడుతుంది. కుక్కకి ఒక పిల్ల పుడుతుంది. ఆ రోజు మొదలు మళ్ళీ ఒక నెల పూర్తికాగానే అలాగే ముగ్గురికి సంతానం కలుగుతుంది. ఇంకోనెల పూర్తిఅయేసరికి మళ్ళీ అదే విధంగా ముగ్గురికి సంతానం కలుగుతుంది. మొత్తంమీద, ఈ మాత్రలు వేసు కున్న రోజు మొదలు అయిదు నెలలు పూర్తిఅయేసరికి మీకు ముగ్గురు కుమార్లు కలుగుతారు. గుఱ్ఱానికి మూడు పిల్లలు పుడతై. కుక్కకి మూడు పిల్లలు పుడతై. ఇలా కలిగిన మీ అందరి సంతానం మూడేళ్లు పూర్తయేసరికి పెరిగి పెద్దవుతారు. కాని...." అని యింకేమో చెప్పబోయినాడు.

ఇంతవరకూ, సన్యాసి చెబుతున్న సంగతులు ఆరటిపండు వెలిచి చేతులో బెట్టినట్లుండటంచేత రాజు ఆశతో నోరు తెరుచుని వింటున్నాడు. సన్యాసి 'కాని' అనే

సరికి రాజు ఒక్కసారిగా ఖంగారుపడి,
“కాని ఏమిటి?” అని అడ్డుతగిలాడు.

“మరేమీలేదు. పైన చెప్పినప్రకారం
ఒక్కొక్కరికి ముగ్గురు చెప్పన సంతానం
కలుగుతుందికదా. నేను మళ్ళీ మూడేళ్లు
పూర్తికాగానే మీ దర్శనానికి వస్తాను.
అప్పుడు మీ కొమారులలో ఒకరినీ, గుఱ్ఱ
ప్పిల్లల్లో ఒకదాన్నీ, కుక్కపిల్లల్లో ఒకదాన్నీ
నాకు యివ్వాలి. ఏ కొమారుణ్ణి, ఏ గుఱ్ఱ
ప్పిల్లని ఏ కుక్కపిల్లని యిచ్చినా నాకిష్టమే.
ఇందుకు మీరు ఒప్పుకుంటే నేను మీకు
మాత్రం యివ్వగలను” అన్నాడు సన్యాసి.

“ఇంతేకదా! నీ చలవపల్ల సంతానం
కలగాలేగాని నీ కివ్వటానికి మాకేమి
అభ్యంతరం ఉంటుంది? అదీగాక
ఒక్కొక్కరినేగదా నీవు అడిగింది. ఆ
ఒకరుకూడా మాయిష్టం వచ్చినవాళ్లనే
యివ్వమంటివి! అందువల్ల, నీ కొరిక
ప్రకారం మూడేళ్ల తర్వాత వచ్చి ముగ్గురినీ
తీసుకుపోవచ్చు” అన్నాడు రాజు. సన్యాసి
తెమ్మిది మాత్రం రాజుకిచ్చి పోయాడు.

సన్యాసి వెళ్ళగానే రాజు మూడు
మాత్రం రాణీకిచ్చి, మిగతావి మూడు
గుఱ్ఱానికి, మూడు కుక్కకి వేయించాడు.

* * *

మూడు నెలలు ఎప్పుడు పూర్తి అవు
తయ్యా అని రాజు రోజులు లెక్కబెడుతూ
కూచున్నాడు. చివరికి మూడో నెల పూర్తి
అయిన మర్నాడు రాణీకి ఒక చక్కటి
మగ పిల్లవాడు పుట్టాడు. గుఱ్ఱానికి
ఒక పిల్ల పుట్టింది. కుక్కకి ఒక పిల్ల

చందమామ

పుట్టింది. రాజుకి పట్టలేనంత సంతోషం కలిగింది.

రాజు మళ్ళీ రోజులు లెక్కపెట్టటం మొదలెట్టాడు, నెల ఎప్పుడు పూర్తి అవుతుందా అని. నెల రోజులు యిట్టే గడచిపోయినై. మళ్ళీ రాజుకి పిల్లవాడు పుట్టాడు. గుఱ్ఱానికి పిల్ల పుట్టింది. కుక్కకి పిల్ల పుట్టింది. మరో నెల పూర్తి అయేసరికి సన్యాసి చెప్పివెళ్ళిన ప్రకారం మూడోసారి అదే విధంగా రాణికి, గుఱ్ఱానికి, కుక్కకి సంతానం కలిగాయి.

ఇప్పటికి రాజుకి పూర్తిగా సంతోషం కలిగింది. తన రాజ్యం అంతటా ఈ శుభవార్త చాటింపువేయించాడు. ఒక దానాలేనా, ధర్మాలేనా, ఉత్సవాలేనా, విందులైనా, ఎంతో వైభవంగా జరిపించాడు.

రోజులు గడచినకొద్దీ రాజు ముగ్గురు కుమార్తూ త్వర త్వరగా పెరగసాగారు. వాళ్ళతోపాటే గుఱ్ఱపిల్లలూ, కుక్కపిల్లలూ కూడా పెరగసాగినై. రాజుకి సంతోషంతో పాటు పెద్ద దిగులుకూడా వట్టుకుంది. “మూడేళ్ళు పూర్తికాగానే ఆసన్యాసి వస్తాడు. నేను ఒప్పుకున్న ప్రకారం అతనికి నా ముద్దుల కొడుకునీ, గుఱ్ఱపిల్లనీ, కుక్కపిల్లనీ యివ్వాలి వస్తుండే!” అని.

ఇదివరకల్లా రోజులు లెక్కపెడుతూ వచ్చిన రాజు యిప్పుడు మూడేళ్ళు త్వరగా గడవకుండా వుంటే బాగుండునే అనుకోటం మొదలుపెట్టాడు. కాని కాలం అగుతుంది గనకనా? చూస్తుండగానే మూడేళ్ళూ యిట్టే గిట్టున తిరిగిపోయినై.

[ఇంకా వుంది]

కలివారి అమ్మాయికి కాసుల్లదండ
 పేదవా రమ్మాయికి గవ్వల్లదండ
 కాసుల్లదండలో గవ్వదండలో
 గవ్వల్లదండకే గారవేము మేండు !

కలివారి అమ్మాయికి కందిపప్పు బువ్వ
 పేదవా రమ్మాయికి పెద్దవరిగంజి
 పప్పు బువ్వలోను వరిగంజిలోను
 వరిగంజి బువ్వకే వచ్చింది రూచి !

కలివారి అమ్మాయికి సిల్కుబట్టల్లు
 పేదవా రమ్మాయికి నూలుబట్టల్లు
 సిల్కుబట్టల్లోను నూలుబట్టల్లో
 నూలు బట్టల్లకే వచ్చేనందమ్ము !

కలివారి అమ్మాయికి కలిదు గర్వము
 పేదవా రమ్మాయికి కలిదు వినయము
 గర్విష్టి అమ్మాయికి చదువు కరవాయే
 వినయంపు అమ్మాయికి వచ్చే విద్యల్లు !

విద్యలే నమ్మాయి వింతపశువాయే
 విద్య నేర్చినేబాల వీరబాలాయే !

స్వతంత్ర బాలకు స్వాగతము

‘రంయి.. రంయి.. రంయి.. మంటు
రాటు పాడింది

రా, అబ్బాయి! రా, అమ్మాయి,
రమ్మని పిలిచింది॥ రై-రై-

ఖద్దరు చొక్కా, ఖద్దరు లాగు
తొడుక్కు రమ్మంది

ముద్దుగ నెత్తిన గాంధీబోపి
పెట్టుకు రమ్మంది॥ రై-రై-

చేలో పండిన ప్రత్తి యేకులు
చేసుకు తెమ్మంది॥

నూలూ తీసి-నేతనేసే
సాలే కిమ్మంది॥ రై-రై-రై-

రచన : శశిరాజ్

అంకెల్లో దొంగ

పై బొమ్మలో 1 మొదలు 21 వరకు
అంకెలు వున్నై. 1 నుంచి ఆ
అంకెల్ని పరుసగా కలంతో కలిపి
చూడండి మీకో దొంగ దొరుకుతాడు.

ఈ “వనములు” విన్నారా?

1. పెద్దమేడ	-	భవనము.
2. ప్రపంచము	-	భువనము.
3. మహానగల మొక్క	-	దవనము.
4. గాలి	-	పవనము.
5. బ్రతుకు	-	జీవనము.
6. కవిత్వం	-	కవనము.
7. పడుచుదనము	-	యౌవనము.

రచన : ఆర్. కొండలరావు, శ్రీకాకుళము.

జోలపాటలు

సంపాదన : దీవి భానుమతి దేవి

కృష్ణమూర్తివంటి కొడుకు పుడితేను
కష్టాలు కడతేరు కన్నతల్లులకు.
నిదురలో ప్రాణమ్ము అదురునోయేమో
నిష్ఠురాలేలమ్ము, కష్టజీవులము.

విద్యలేకుంటేను విభవమ్మురోత
వినయమ్ము లేకుంటే విద్యలూరోత.
అయుస్సూమాడినా, అకు చిరిగినా
బ్రతికించు వారెవరు? అతికించు నెవరు?

తొల్లింటికాలమ్ము దొడ్డకాలమ్ము
అత్తైచ్చి నోడలుకు దణ్ణమ్ము పెట్టె
చాలు చాలత్తయ్య చాలత్తగారు
నీకొడుకు వెయ్యేళ్లు వృద్ధికావాలి
నీదుకొడలు పట్టమహిషి కావాలి
నువ్వెళ్లి పంచల్ల పాలుగావాలి!

పుణ్యమ్ము మాయింట పెద్దలకువచ్చు
బుద్ధుల్లు మాయింటి బాలలకువచ్చు
అచారము మాయింటి అడవడుచులకు
అజ్ఞులు మా యింటి కోడళ్లకగును.

ముత్యాలు గప్పించి అత్తంపినారు
చిలవల్ని వేయించి చీరంపినారు
రత్నాలువేయించి రవికంపినారు
అకసానవెళ్లే ఓరామచిలుక
చేడె నీమగవారు యేమి తెచ్చారు?

చింతనామ పజిల్ (బాషాభివృద్ధికి)

అధారములు

అడ్డము :

1. ఒక ఫిలింపేరు
5. మర్కటములు
6. ఓడ
7. వాన బిందువు
9. మంచికథకి ఇది ఉండాలి
10. కాలుచేతులు

1	సి		2	మ	3		సం
4					6	డ	
	తు						
క							ర్
7		ను	8		9	ల్లు	
10	క			ర			లు

నిలువు :

1. ఫూలతోటలో కనబడుతుంది
2. శ్రీకృష్ణ దేవ—
3. ఒకరకం నార
4. ఈశ్వరునికి ప్రయమైన పువ్వులు
8. పొట్టి
9. దయ

విలువైన ఆస్తి

సంపాదన : శ్రీ రఘురామ్, బెజవాడ

పూర్వము ఒక రాజు ఒక పట్టణాన్ని ముట్టడించి యుద్ధంచెయ్యగా ఆపట్టణంలో ప్రజలు ఓడిపోయారు. ఆ రాజుకు ఆడ వాళ్ళని చంపటం ఇష్టంలేదు. అందుచేత “ఆడవారందరు తమకు ముఖ్యముగా విలువైన ఆస్తులతో రేపు ఉదయము 10 గంటలలోగా నాపట్టణంవదలి వెళ్లిపోవాలి” అని చాటింపించాడు.

మర్నాడు ఆడవారందరు పెద్ద పెద్ద మాటలతో పట్టణం విడిచి వెళ్లిపోయినారు. ఆ మర్నాడు రాజు “ఇక మన పట్టణంలో మిగిలిన మగవారి నందరినీ నా ఎదుటికి తీసుకరండి” అని తన భటుల్ని పంపాడు. కాని ఒక మగవూరుగు కూడా కనబడితే ఒట్టు. ఆ క్రిందటిరోజు ఆడవాళ్లు తమతో తీసుకువెళ్లిన మాటల్లోవాళ్లువాళ్లు మగవారే నని పాపం రాజుకేం తెలుసు! రాజు ఆ ఆడవాళ్ల తెలివికి చాల ఆశ్చర్యపోయాడు. ఆడవాళ్లకి తమభర్తలేగదా విలువైన ఆస్తి!

పొడుపు పద్యములు

(సంపాదన : చావలి లీలావతి, చెరుకుపల్లి)

1

నరుడుగాని మరియు నారాయణుడుగాని
బీద గాని మరియు సాదగాని
కుడువగలడే నన్నుగాదని దేనిని ?
చెప్పు నన్ను జూతు, చందమామ !

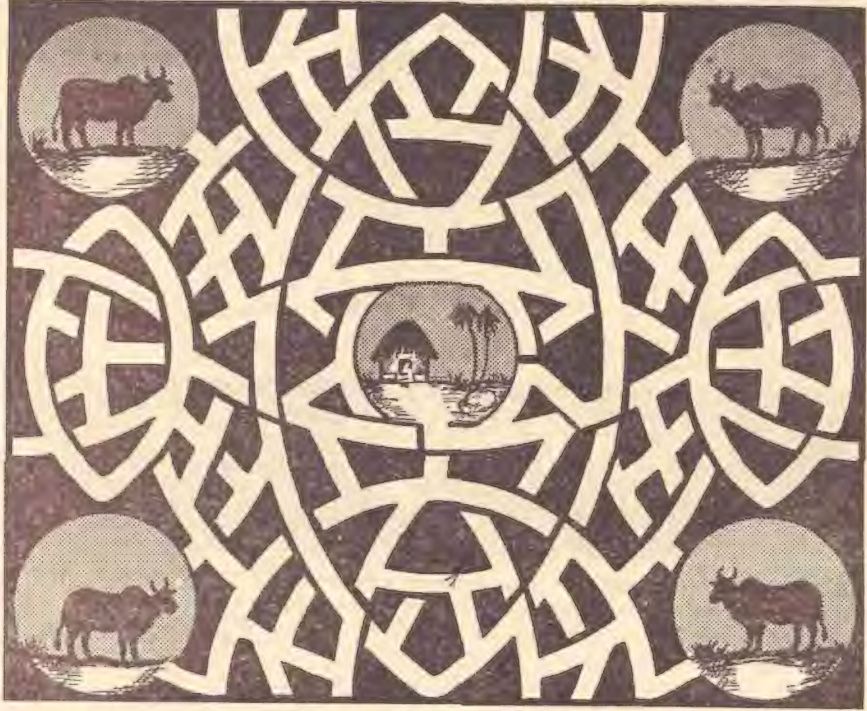
2

కొండమీదనుండు క్రూరమృగమునైన
దింపగలను యిట్టే యింపుగాను ;
చేతనున్నవరకు జగదీశుడంచును
గౌరవించు రతని ఘనముగాను ;
నేనుగాక నీకు నేస్తంబు గలదమ్మ
చెప్పునన్ను జూతు, చందమామ !

(జవాబులు ప్రక్క పేజీలో చూడండి.)

ప జి లు కు జ వా ము

1	సీ	తా	రా	మ	జ	న	సం
2	తా		య		న		ది
3	కో	తు	లు		ప	డ	వ
4	క						ర్
5	చి	ను	కు		క	ల్ప	న
6	లు		రు		రు		ము
7	క	ర	చ	ర	ణ	ము	లు

అబ్బాయిలూ, అమ్మాయిలూ!

పై చదరంలో చాలదార్లువున్నై. చదరం నాలుగుమూలలా నాలుగు ఎడ్లువున్నై.
చదరం మధ్యని వున్న పాకకి ఎలాపోవాలో నాలుగు ఎడ్లలో ఒకదానికిమాత్రమే తెలుసు.
ఆ ఎడ్డు ఏదో కనుక్కోండి.

12-వ పేజీలో జెండాలు వినిమిదే. కాని పొరపాటున 'తొమ్మిది వున్నై' అని అచ్చయింది.
జవాబు: 3, 6 నెంబర్ల జెండాలు రెండూ ఒక రకం. మిగతా ఆరు జెండాలు ఒక రకం.

48-వ పేజీలోని పొడుపు పద్యములకి జవాబు: (1) ఉప్పు, (2) ధనము.

నాజూకుకు ..
నాణ్యునికి ..
మన్నికకు ..

ప్రసిద్ధిగాంచిన పింగాణీ వస్తువులు.

ఇండియా సిరామిక్స్ లిమిటెడ్

నెల్లూరు : కాళహస్తి : మద్రాసు

ఈస్ట్ & వెస్ట్ ఇన్స్ట్రుమెంట్స్ కంపెనీ, లిమిటెడ్, బొంబాయి

[1913 లో స్థాపితము]

ప్రధానకార్యాలయం: 'ఈస్ట్ అండ్ వెస్ట్ బిల్డింగ్', ఫోర్త్, బొంబాయి.

84 సంవత్సరాలుగా దేశసేవచేస్తూ జాతీయోన్నతి

పెంపొందిస్తూ ఉన్న ప్రముఖ భారతీయ భీమా సంస్థ.

ఆర్థికంగా ముస్థిరమై, పాలసీదార్లతోనూ, ఏజంట్లతోనూ

వ్యవహరించుటలో సంస్కారానికి పేరెన్నికగన్న సంస్థ.

1944లో జరిపిన అదనపు వ్యాపారం కోటి రూపాయలు మించింది.

చురుకైన టువంటిన్నీ, పలుకుబడి కలిగిన టువంటిన్నీ వ్యక్తులు

ఏజన్సీలకొరకు దరఖాస్తులు పెట్టుకోవచ్చును.

వివరాలకు:

శ్రీ జె. యస్. రెడ్డి,

ట్రాంచి నెక్రటరీ,

377, ఎస్ప్లనేడ్, మద్రాసు.

శ్రీ వి. ఎ. నాగరెడ్డి,

ఫీల్డ్ ఏజంటు,

రాయలసీమ వీరియా, విక్టోరియాపేట, అదోని.

శ్రీ యస్. మల్లికార్జునరావు, ఆర్గనైజింగ్ సెక్రటరీ, బెజవాడ.

శరత్ బాబు రచనలు

చక్రపాణి అనువాదాలు

వాగ్దత్త	[నవల]	1	12
సుఖద	..	1	8
దేవదాసు	..	1	8
పల్లీయులు	..	1	8
నవవిధాన్	..	1	0
చంద్రనాథ్	..	1	0
పరిణేక	..	0	12
బడదీదీ	..	0	12
వత్తివత	..	0	12
హేమాంగిని	..	0	12
నిష్కృతి	..	0	12
మావారు	..	0	12
కాశీనాథ్	..	0	12
మహేశ్వరు	[కథలు]	0	12
నారీరమూల్య	[వ్యాసం]	0	12

డి.బెక్టివు నవలలు

కడపటిమాట	..	0	12
మాయమైన మణిహారం	..	0	12
తప్పిపోయిన పెళ్లికూతురు	..	0	12
తగినకాస్తీ	..	0	12
పారిపోయిన యుద్ధభైదీ	..	0	12
దివాలా ఎడ్జెట్	..	0	12
అంతులేని ఆక	..	0	12

నారీద్వీపి [మైత్రా] అనువాదం కథలు	1	8
పరాజయం	0	12
ఉదరనిమిత్తం [నాటకం]	1	0
వల్లభపురం చిట్టడవిలో [రామచంద్రం]	0	12
మానుమంతుని స్వప్నం [సరళరాం]	0	12
మెట్టవేదాంతం [చనపూర్]	1	0
బెంగాలీకథలు [మనోవైజ్ఞానిక కథలు]	0	12
ప్రగల్భప్రేమ [అత్యుత్తమ కథలు]	0	12
పాంచజన్యం [రాజకీయ కథలు]	0	12
డి.బెక్టివు [నాటకం]	0	12
లలితకర్ణ [సరళరాం కథలు]	1	0

కుటుంబరావు రచనలు

నిలవనీరు [అత్యుత్తమ కథలు]	1	8
మొండివాడు ..	1	0
కాంధైరవుడు ..	0	12
వరప్రసాదం ..	0	12
కవిరాట్టు [గల్పికలు]	0	12
కులంలేని మనిషి [నవల]	0	12
అరుణోదయం ..	1	0
మారుపేర్లు ..	0	12
నీకేం కావాలి: ..	0	12
ప్రణయరంగులు [నాటకం]	1	0

అన్ని హాగిన్ బాధమ్ము స్ట్రాల్సులోనూ దొరుకుతవి. లేదా మాకు వ్రాయండి.
6-0-0 పుస్తకాలు తెప్పించిన పోస్టు ఖర్చులు మేమే భరించెదము.

యువ బుక్ డిపో

పోస్టుబాక్సు నెంబరు: 1686, మద్రాసు.

చందమామ

చందమామ విజంట్లకు ప్రోత్సాహకరంగా ఉండటానికి చందమామ కొన్ని ముఖ్య సెంటర్లలో ఎలా అమ్ముతున్నదీ తెలుపుతున్నాము. దీన్ని ప్రోత్సాహంగా తీసుకుని తక్కువ అమ్ముతున్న విజంట్లు ఎక్కువ అమ్మేదరని భావిస్తున్నాము.

1. బెజవాడ	1,000	18. భీమవరం	500
హిగిణ్ బాతమ్స్ స్టార్	600	19. కడప	250
2. తెనాలి	850	స్టార్	100
స్టార్	1,000	20. గుంతకల్లు	100
3. గుంటూరు	650	స్టార్	100
స్టార్	400	21. జగ్గయ్యపేట	200
4. రాజమండ్రి	800	22. చీరాల	300
స్టార్	540	23. పాలకొల్లు	120
5. మద్రాసు	1,650	24. తిరువూరు	150
స్టార్	275	25. తొంబాయి	150
6. వాల్తేర్ విశాఖ	620	26. కలకత్తా	100
7. విజయనగరం	200	27. కంకిపాడు	100
స్టార్	80	28. బళ్లారి	100
8. ఏలూరు	550	స్టార్	40
స్టార్	100	29. భీమడోలు	100
9. గుడివాడ	350	30. చల్లపల్లి	100
స్టార్	150	31. ద్రోణాచలం	100
10. సామర్లకోట	80	32. నంద్యాల	125
స్టార్	110	33. బెంగళూరు	500
11. తుని	150	16 స్టార్స్ హిగిణ్	
12. కాకినాడ	375	బాదమ్స్	675
13. బందరు	300	స్వదేశమిత్రన్	250
14. అనకాపల్లి	280	వీలర్స్	250
15. నెల్లూరు	400	చందాదార్లు	2,246
స్టార్	60	ఇతర 100 చిన్న	
16. విడుత్రోలు	350	విజన్స్	3,020
17. తాడేపల్లి గూడెం	150	మొత్తం కాపీలు	21,746

Chandamama, August '48

వీర బాలుడు

Photo by V. H. Rao

చందమామ సామెతలు - ౨

పిల్లలు పెద్దలికు ముద్దు
చందమామ అందరికి ముద్దు !

చందమామ కన్నడంలోనూ
అరవంలోనూకూడా వస్తున్నది